

RAPORT O STANIE GMINY BOROWA ZA 2023 ROK

Borowa 223

39-305 Borowa

 ug@borowa.pl

 borowa.pl

 facebook.com/GminaBorowa

WÓJT	pok. 4	I piętro
SEKRETARZ	pok. 2	I piętro
SKARBNIK	pok. 17	II piętro
SEKRETARIAT	pok. 3	I piętro
STANOWISKO DS. KULTURY, SPORTU, ZDROWIA I PROMOCJI KULTURA, SPORT I TURYSTYKA, ZDROWIE I PROMOCJA GMINY, WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	pok. 5	I piętro
STANOWISKO DS. OBRONNYCH, WOJSKOWYCH, OBRONY CYWILNEJ, ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	pok. 6	I piętro
REFERAT ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNY KADRY, OBSŁUGA RADY GMINY	pok. 7	I piętro
REFERAT ROLNICTWA, OCHRONY ŚRODOWISKA, INWESTYCJI I GOSPODARKI KOMUNALNEJ INWESTYCJE I REMONTY, UTRZYMANIE DRÓG GMINNYCH, DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA, WYDAWANIE POZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU, OŚWIECENIE ULICZNE, ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE – WARUNKI ZABUDOWY, ZAMÓWIENIA PUBLICZNE	pok. 19	II piętro
REFERAT ROLNICTWA, OCHRONY ŚRODOWISKA, INWESTYCJI I GOSPODARKI KOMUNALNEJ OCHRONA ŚRODOWISKA, GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI, UTRZYMANIE PORZĄDKU I CZYSTOŚCI NA TERENIE GMINY	pok. 20	II piętro
REFERAT ROLNICTWA, OCHRONY ŚRODOWISKA, INWESTYCJI I GOSPODARKI KOMUNALNEJ PODZIAŁ I ROZGRANICZENIA NIERUCHOMOŚCI, GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI, WYNAJEM LOKALI MIESZKALNYCH I UŻYTKOWYCH, NADAWANIE NUMERÓW NIERUCHOMOŚCIOM	pok. 21	II piętro
REFERAT BUDŻETU I FINANSÓW KSIĘGOWOŚĆ BUDŻETOWA, PŁACE	pok. 18	II piętro
REFERAT BUDŻETU I FINANSÓW EWIDENCJA PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH, PRZYJMOWANIE PODAŃ O UDZIELENIE ULG I UMORZEŃ, WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ, OPŁATA SKARBOWA	pok. 16	II piętro
URZĄD STANU CYWILNEGO EWIDENCJA LUDNOŚCI, WYDAWANIE DOWODÓW OSOBISTYCH, ZAMELDOWANIA I WYMELDOWANIA	pok. 26	II piętro
RADCA PRAWNY	pok. 22	II piętro
PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY BOROWA	pok. 22	II piętro
CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH KIEROWNIK, KSIĘGOWOŚĆ BUDŻETOWA I FINANSOWA SZKÓŁ ORAZ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, KADRY I PŁACE, POMOC STYPENDIALNA DLA UCZNIÓW	pok. 23	II piętro
GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ KIEROWNIK	pok. 1	I piętro
GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ USTALANIE POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, DODATKI MIESZKANIOWE	pok. 14	I piętro
GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE	pok. 27	II piętro
GMINNY ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ KIEROWNIK, KADRY, KSIĘGOWOŚĆ, ROZLICZENIE ODBIORCÓW Z TYTUŁU SPRZEDAŻY USŁUG KOMUNALNYCH	pok. 9	I piętro
SALA OBRAD	pok. 11	I piętro
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO	pok. 10	parter
NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA	pok. 10	parter

Szanowni Państwo!

Raport o stanie gminy to nie tylko dokument tworzony z obowiązku, wynikającego z *ustawy o samorządzie gminnym*, to przede wszystkim konkretne podsumowanie inwestycji i zadań zrealizowanych w minionym roku. To też informacja o tym, jak gmina radzi sobie z kwestiami takimi jak bezpieczeństwo mieszkańców, opieka społeczna czy ochrona zdrowia. Chciałbym, by *Raport o stanie gminy Borowa za 2023 rok* był nie tylko zbiorem informacji na temat programów i strategii realizowanych na terenie gminy, ale by stał się punktem wyjścia do dyskusji nad tym, co jeszcze możemy zrobić, by uczynić to miejsce bardziej atrakcyjnym pod względem znajdującej się tutaj infrastruktury i potencjalnego rozwoju, by nie tylko zatrzymać tutaj dotychczasowych mieszkańców, ale i przyciągnąć nowe osoby, które zdecydują się osiedlić w tym urokliwym zakątku Polski.

Rok 2023 był bez wątpienia dobrym rokiem dla gminy Borowa. To był rok, w którym zakończyliśmy wiele istotnych inwestycji, utrzymaliśmy dotychczasowe tempo rozwoju i rozpoczęliśmy kilka dużych projektów, których realizacja wpłynie jeszcze mocniej na atrakcyjność naszej małej ojczyzny.

Oczywiście każda, nawet najmniejsza inwestycja jest ważna, jednak takim flagowym projektem, jaki udało nam się domknąć w 2023 roku było oddanie do użytku nowego gminnego przedszkola w Pławie, które powstało w generalnie wyremontowanym i przebudowanym obiekcie dawnego gimnazjum.

W Gminnym Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Borowej rozpoczęła funkcjonowanie kolejna, trzecia już poradnia specjalistyczna – tym razem neurologiczna.

Dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym wiele dróg na terenie całej gminy zostało poddanych modernizacji. W 2023 roku zakończył się największy jak do tej pory projekt pn. *Przebudowa i modernizacja dróg gminnych*, którego wartość wyniosła prawie 10 mln zł, a dzięki któremu ponad 25 km dróg na terenie naszej gminy zostało poddanych przebudowie. Powstały także nowe chodniki, co podnosi poziom bezpieczeństwa pieszych poruszających się po drogach na terenie gminy.

Szczegóły pozostałych zrealizowanych projektów w zakresie inwestycji, kultury, oświaty, ochrony środowiska i wielu innych działań, znajdziecie Państwo w dalszej części niniejszego opracowania. Zachęcam do zapoznania się z jego treścią.

Przed nami nowe wyzwania i konsekwentna praca na rzecz dalszego rozwoju gminy i poprawy jakości życia jej mieszkańców. Dziękuję wszystkim, którzy angażują się w tę pracę, którym leży na sercu dobro naszej gminy. Tylko dzięki wspólnym staraniom możemy osiągać wyjątkowe efekty.

Wójt Gminy Borowa

Stanisław Mieszkowski

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie i dane demograficzne

Gmina Borowa jest zlokalizowana w powiecie mieleckim, w północno-zachodniej części województwa podkarpackiego, na prawym brzegu Wisły, w centralnej części subregionu tarnobrzeskiego. Pod względem administracyjnym gmina podzielona jest na 10 sołectw, będących jednostkami pomocniczymi w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Rys. 1. Sołectwa wchodzące w skład gminy Borowa

Źródło: opracowanie własne

Gmina Borowa od wschodu graniczy z gminą Gawłuszowice, od południa z gminą Czermin oraz od strony południowego wschodu z gminą Mielec. Północno-zachodnią granicę stanowi rzeka Wisła poprzez którą gmina Borowa graniczy z gminą Połaniec w województwie świętokrzyskim. Administracyjnie gmina Borowa zajmuje obszar 55,47 km² i obejmuje 10 sołectw. W skład gminy wchodzi miejscowości: Borowa, Gliny Małe, Gliny Wielkie, Górki, Łysakówek, Orłów, Pławo, Sadekowa Góra, Surowa, Wola Pławska. Największą jest miejscowość Borowa, która zajmuje ponad 1/5 powierzchni gminy. Liczba mieszkańców gminy (stan na 31.12.2023 r.) to 5 353 osoby.

Tabela 1. Wielkość sołectw i liczba mieszkańców w gminie Borowa na dzień 31.12.2023 r.

Sołectwo	Powierzchnia ogólna w ha	Liczba mieszkańców
Borowa	1 074	1 559
Gliny Małe	824	614
Gliny Wielkie	572	337
Górki	626	510
Łysakówek	380	310
Orłów	355	236
Pławo	510	540
Sadkowa Góra	683	781
Surowa	279	249
Wola Pławska	244	217
Razem:	5 547	5 353

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego.

II. SYTUACJA FINANSOWA GMINY NA KONIEC 2023 R.

1. Budżet gminy Borowa na koniec 2023 roku wykonany został z deficytem w kwocie 4 908 131 zł, w związku z wykonanymi na dzień 31.12.2023 roku dochodami budżetowymi w kwocie 41 763 001,84 zł (99,1 % planu) oraz wykonanymi wydatkami budżetowymi w kwocie 46 671 132,84 zł (95,2 % planu).
2. Przychody budżetu wykonane zostały w 2023 roku w łącznej kwocie 8 901 641,97 zł, w tym:
 - przychody w kwocie 3 164 730 zł z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, stanowiących nadwyżkę środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu gminy,
 - przychody w kwocie 158 575,19 zł z tytułu niewykorzystanych w 2022 roku środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi sfinansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonania budżetu,
 - przychody w kwocie 2 841 829,99 zł, pochodzące z nadwyżki z lat ubiegłych, określone w art. 217 ust 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych,
 - przychody w kwocie 2 736 506,79 zł, pochodzące z zaciągniętych w 2023 roku kredytów na rynku krajowym.
3. Rozchody budżetu wykonane zostały w 2023 roku w łącznej kwocie 422 613 zł, stanowiącej 100% planu i obejmującej rozchody z tytułu spłat zaciągniętych na rynku krajowym długoterminowych kredytów i pożyczek w kwocie 422 613 zł, co stanowi 1,01% planowanych na 2023 rok dochodów budżetowych oraz 1,02% wykonanych w 2023 roku dochodów budżetowych.
4. Łączny dług gminy Borowa według stanu na dzień 31.12.2023 roku, wynosi ogółem 5 478 623,79 zł i jest to zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów.
5. Zobowiązania gminy Borowa na koniec 2023 roku wynosiły 5 478 623,79 zł (zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek).
6. Łączna kwota długu gminy Borowa na koniec 2023 roku o której mowa w art. 170 ust. 1 ustawy o finansach publicznych stanowiła 13,12% wykonanych w 2023 roku dochodów budżetowych.
7. Należności wymagalne gminy Borowa na koniec 2023 roku wynosiły 1 205 840,96 zł.

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY BOROWA NA LATA 2015-2023

Opracowany w procesie uspołecznionym dokument *Strategii* zawiera: analizy stanu, opis wizji rozwoju, misji, strategii, a także opis i systematykę celów na poziomie strategicznym i operacyjnym, opisy przewidywanych sposobów osiągnięcia poszczególnych celów poprzez działania oraz określenie przyjętego systemu monitoringu i aktualizacji.

Oczekiwanym stanem do osiągnięcia w ramach *Strategii* jest zintegrowana wspólnota lokalna gminy Borowa, posiadająca dobre warunki życia wynikające z optymalnej infrastruktury, dostępności miejsc pracy oraz przyjaznego otoczenia wynikającego z troski o przyrodę i lokalne dziedzictwo kulturowe.

Sformułowane zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego cele strategiczne dla gminy Borowa są następujące:

Cel strategiczny A

Zapewnienie mieszkańcom gminy Borowa bezpieczeństwa oraz dobrych warunków życia z racjonalnym wykorzystaniem zasobów oraz poszanowaniem środowiska naturalnego.

Cel strategiczny B

Sprzysianie powstawaniu nowych oraz zachowaniu istniejących źródeł utrzymania mieszkańców poprzez stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości oraz promocję gospodarczą gminy Borowa.

Cel strategiczny C

Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy poprzez rozszerzenie i podniesienie standardu usług publicznych oraz modernizację infrastruktury społecznej.

Osiągnięcie powyższych celów zaplanowano poprzez realizację systemu zintegrowanych działań, które zostały sformułowane w taki sposób, aby zawierały w swym uogólnionym zapisie wszystkie postulaty wyrażane podczas spotkań konsultacyjno-informacyjnych, propozycje zgłaszane przez sieć Internet oraz pisemnie.

IV. INWESTYCJE W 2023 ROKU ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU GMINY BOROWA NA LATA 2015-2023

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej, a także wyrównywanie dysproporcji między siecią wodociągową a kanalizacyjną

Długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 103,311 km. Do sieci podłączonych jest 1455 budynków mieszkalnych oraz wszystkie budynki komunalne i przedsiębiorstwa. Liczba mieszkańców korzystających z wodociągu wynosi 5 273 osób, co stanowi 98,5% wszystkich mieszkańców. Woda do sieci dostarczana jest ze studni głębinowych na terenie stacji uzdatniania wody w Borowej. Na dzień 31 grudnia 2023 r. sprzedaż wody wyniosła 255 tys. m³. Stacja została zmodernizowana w 2011 roku, sieć wodociągowa jest przebudowywana w przypadku występujących awarii. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 25,80 km. Do sieci podłączonych jest 470 budynków mieszkalnych oraz budynki publiczne i przedsiębiorstwa z Borowej i części Sadkowej Góry. Z kanalizacji sanitarnej korzysta 30,1% mieszkańców gminy. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Sadkowej Górze o maksymalnej wydajności 250 m³. W 2023 r. oczyszczalnia przyjęła 63,4 tys. m³ ścieków, w tym 5 193 m³ ścieków bytowych dowiezionych do stacji zlewnej. Na terenie gminy istnieje również 141 indywidualnych oczyszczalni przydomowych.

Wykonanie niezbędnych zmian i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

W 2023 r. wykonano 7 przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W ramach remontów dokonano wymiany 17 przyłączy wodociągowych.

Na stacji uzdatniania wody znajdują się 3 czynne studnie głębinowe do poboru wód podziemnych S-3A, S-4 i S-5A.

Realizowane jest zadanie pn. *Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Pławo i Orłów oraz odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Borowa na terenie gminy Borowa*. Planowana inwestycja swoim zakresem obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości 12 390 m, ciśnieniowej o długości 2 686 m z przyłączami i zasilaniem 10 przepompowni ścieków oraz sieci wodociągowej o długości 305 m. Inwestycja pozwoli na przyłączenie do sieci kanalizacyjnej 170 nieruchomości. Całkowity planowany koszt inwestycji wraz z nadzorem inwestorskim wynosi 9 133 000 zł brutto, w tym dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w kwocie 5 000 000 zł oraz pozyskane środki z budżetu państwa w kwocie 1 748 990 zł. Środki gminy w kwocie 2 488 560 zł (26,94%), w tym planowane wpłaty mieszkańców za wykonane przyłącza w kwocie 566 106 95 zł oraz możliwy zwrot podatku VAT w kwocie 1 605 274 zł, co może urealnić wydatki gminy do kwoty niespełna 320 000 zł. Wykonany do tej pory zakres robót pozwala stwierdzić, że inwestycja zostanie wykonana w terminie umownym.

Poprawa jakości istniejącego systemu dróg lokalnych

1. Remont (odnowa) drogi wojewódzkiej nr 983 relacji Sadkowa Góra – Mielec w miejscowości Borowa zrealizowany przez PZDW w Rzeszowie na długości 800 m na kwotę 670 000 zł, w tym dofinansowanie gminy w kwocie 70 000 zł.
2. Remont chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 983 Sadkowa Góra – Mielec w miejscowości Borowa zrealizowany przez PZDW na kwotę 130 000 zł, w tym udział Gminy 30 000 zł. Długość wyremontowanego odcinka wynosi 263 m.

3. Budowa chodnika w pasie drogi wojewódzkiej nr 982 w miejscowościach Górki i Sadkowa Góra na długości 240 m w Górkach i 740 m w Sadkowej Górze na łączną kwotę 900 000 zł, w tym udział gminy w kwocie 300 000 zł.
4. Przebudowa drogi powiatowej nr 1152R Borowa – Czermín – Wola Mielecka – Kielków – Przeclaw na długości 3 000 m w m. Borowa za kwotę 810 000 zł.
5. Zakończono zadanie pn. *Przebudowa i modernizacja dróg gminnych na terenie gminy Borowa*. Wartość zadania wynosi 9 952 842,11 zł, w tym dofinansowanie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład w kwocie 8 283 635 zł (83,23%) oraz środki budżetu Gminy w kwocie 1 669 207,11 zł (16,77%).
6. Wykonane zostały roboty podobne na zadaniu *Przebudowa i modernizacja dróg gminnych na terenie gminy Borowa* na łączną kwotę 280 000 zł.
7. Zakończona została realizacja przedsięwzięcia pn. *Remont drogi gminnej nr 103264R Górki – Surowa w km 1+150 – 1+915*. Wartość robót wynosi 452 683,05 zł, w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Dróg Lokalnych w wysokości 271 609 zł oraz udział Gminy w wysokości 181 074,05 zł.

Uregulowanie stanu prawnego dróg na terenie gminy

Ogółem długość dróg na terenie gminy Borowa o statusie drogi gminnej publicznej wynosi 38 145 m, w tym drogi o nawierzchni asfaltowej o długości 33 765 m, powierzchniowe utwardzenie nawierzchni 3 165 m, nawierzchnia tłuczniowa o długości 3 830 m, nawierzchnia gruntowa ulepszona o długości 340 m i gruntowa naturalna o długości 210 m. Są to poniższe drogi:

1. 103 250R Gawłuszowice ZUM - Ujście 0+000 - 1+410 droga klasy D - od granicy gmin Borowa i Gawłuszowice (ZUM) w miejscowości Sadkowa Góra do skrzyżowania z drogą powiatową P1 148R w miejscowości Sadkowa Góra - nawierzchnia bitumiczna w stanie dobrym.
2. 103 251R Gliny Małe - Wisła 0+000 - 0+700 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą powiatową nr P1 147 R w miejscowości Gliny Małe do nieczynnego promu na rzece Wiśle - na początkowym odcinku 140 m nawierzchnia bitumiczna, na pozostałym odcinku nawierzchnia tłuczniowa powierzchniowo utwardzona emulsją asfaltową i uzupełniona tłuczniem.
3. 103 252R Gliny Małe (Zabrze) - Ujście 0+000 - 2+160 droga klasy L - od skrzyżowania z drogą powiatową P1 149R w miejscowości Gliny Małe przy wale Starego Brnia do przysiółka Ujście w miejscowości Sadkowa Góra i skrzyżowania z drogą powiatową nr P1 148R - droga o nawierzchni asfaltowej w dobrym stanie technicznym.
4. 103 253R Ujście - Gawłuszowice 0+000 - 0+375 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą powiatową nr P1 148R w miejscowości Sadkowa Góra przysiółek Ujście do drogi wojewódzkiej nr 764 - droga o nawierzchni asfaltowej w dobrym stanie technicznym.
5. 103 254R Sadkowa Góra - Gawłuszowice 0+000 - 1+790 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 982 w miejscowości Sadkowa Góra do przysiółka Ujście i skrzyżowania z drogą powiatową P1 148R w miejscowości Sadkowa Góra - nawierzchnia bitumiczna w stanie bardzo dobrym.
6. 103 255R Nowa Wieś - Ujście 0+000 - 0+630 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą powiatową nr P1 149R w miejscowości Sadkowa Góra (Nowa Wieś) do przysiółka Ujście i skrzyżowania z drogą gminną nr 103 254R - nawierzchnia bitumiczna w stanie dostatecznym.
7. 103 256R Gliny Małe - Wągroda 0+000 - 0+640 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1 149R w miejscowości Gliny Małe do części wsi Wągroda i skrzyżowania z drogą gminną nr 103 257R - nawierzchnia bitumiczna w stanie dobrym.

8. 103 257R Gliny Małe - Sadkowa Góra - Łysakówek 0+000 - 5+650 droga klasy L - od skrzyżowania z drogą powiatową nr P1 147R w Glinach Małych przez skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 982 w Sadkowej Górze do drogi powiatowej nr P1 150R w Łysakówku - nawierzchnia bitumiczna w dobrym stanie.
9. 103 258R Gliny Małe - Gliny Wielkie 0+000 - 1+640 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą gminną 103257R w miejscowości Gliny Małe do skrzyżowania z drogą gminną 103261R w miejscowości Gliny Wielkie - nawierzchnia bitumiczna w stanie bardzo dobrym.
10. 103 259R Borowa - Rynek - Magazyny 0+000 - 1+480 droga klasy L - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 983 w miejscowości Borowa poprzez rynek obok magazynów do drogi pow. P1 148R w Borowej - droga przebudowana w 2020 r. z nową nawierzchnią bitumiczną oraz nowym chodnikiem dla pieszych przy przyjeździe.
11. 103 261R Gliny Wielkie (most) - Wisła 0+000 - 1+460 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 982 w miejscowości Gliny Wielkie do skrzyżowania z drogą powiatową P1 147R w Glinach Wielkich - nawierzchnia bitumiczna w stanie bardzo dobrym.
12. 103 262R Gliny Wielkie - Kolonia 0+000 - 0+640 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 982 w miejscowości Gliny Wielkie do części wsi Kolonia - nawierzchnia bitumiczna w stanie dobrym.
13. 103 263R Gliny Wielkie - Majdan 0+000 - 0+630 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 982 w miejscowości Gliny Wielkie - nawierzchnia bitumiczna nowa w stanie bardzo dobrym, odcinek boczny o nawierzchni bitumicznej w stanie bardzo dobrym.
14. 103 264R Górki - Surowa - Wisła 0+000 - 2+700 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 982 w miejscowości Górki przez wieś Surowa do rzeki Wisły - nawierzchnia bitumiczna w stanie bardzo dobrym.
15. 103 265R Łysakówek - Łysaków 0+000 - 1+000 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą gminną 257 w miejscowości Łysakówek do miejscowości Łysaków - nowa nawierzchnia asfaltowa na odcinku 660 m, na pozostałym odcinku 340 m droga o nawierzchni gruntowej, częściowo utwardzona tłuczniem z wybojami.
16. 103 266R Łysakówek - Górki 0+000 - 2+290 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą powiatową P1 150R w miejscowości Łysakówek do skrzyżowania z drogą powiatową nr P1 151R w miejscowości Górki - nawierzchnia asfaltowa na początkowym odcinku 150 m i końcowym odcinku 240 m w bardzo dobrym stanie, nawierzchnia tłuczniowa na pozostałym odcinku w dobrym stanie.
17. 103 267R Borowa - Gizowa 0+000 - 2+360 droga klasy L - od skrzyżowania z drogą wojewódzką 983 w miejscowości Borowa do granicy gmin Borowa i Czermin w miejscowości Borowa (Gizowa) - nawierzchnia bitumiczna w dobrym stanie na całym odcinku.
18. 103 268R Borowa - Ciechowa 0+000 - 2+630 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą gminną 103 267R w miejscowości Borowa do skrzyżowania z drogą gminną 103267R w miejscowości Borowa (Ciechowa) - nawierzchnia bitumiczna w stanie bardzo dobrym, nawierzchnia gruntowa na długości 150 m z koleinami i nierównościami.
19. 103 269R Pławo - Majdan 0+000 - 1+065 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 983 w miejscowości Pławo do części wsi - Majdan i kolejnego skrzyżowania z drogą 983 - nawierzchnia bitumiczna w stanie dobrym.
20. 103 270R Pławo - Lasek - Gizowa 0+000 - 2+290 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 983 w miejscowości Pławo do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1150R w miejscowości Borowa (Gizowa) - w km 0+000 do 1+100 nawierzchnia bitumiczna w bardzo dobrym stanie technicznym, na pozostałym odcinku nawierzchnia tłuczniowa z wybojami i nierównościami.
21. 103 271R Wola Pławska - Majdan 0+000 - 0+365 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 983 w miejscowości Wola Pławska do części wsi - Majdan - nawierzchnia bitumiczna w stanie dobrym.

22. 103 272R Orłów - Czermin 0+000 - 2+475 droga klasy D - od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 983 w miejscowości Orłów do granicy gmin Borowa i Czermin - na całym odcinku nawierzchnia bitumiczna w dostatecznym stanie.

Ponadto statut dróg gminnych publicznych uzyskały drogi przebudowane w centrum Borowej oznaczone roboczo numerami 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 20 o długościach odpowiednio: 195,2 m, 234,3 m, 263,8 m, 223,4 m, 93,0 m, 433,6 m, 297,0 m i 94,5 m o łącznej długości 1 834,8 m.

Wszystkie drogi mają uregulowany stan prawny i są własnością gminy Borowa, jedynie droga 103 268R Borowa - Ciechowa na odcinku 150 m o nawierzchni gruntowej jest własnością osoby fizycznej.

Oczyszczenie, pogłębienie i utrzymywanie w niezbędnym stanie istniejących kanałów, cieków wodnych i zbiorników naturalnych

Gmina udzieliła Gminnej Spółce Wodnej w Borowej dofinansowania w wysokości 55 000 zł na realizację zadania pn. *Konserwacja rowów melioracji szczegółowych na terenie działania Gminnej Spółki Wodnej w Borowej objętych utrzymaniem w 2023 r.* W ramach dotacji wykonano konserwację rowów melioracji szczegółowych na długości 18 710 m.b. na ogólną kwotę 117 456 zł.

Modernizacja obiektów użyteczności publicznej

1. Zakończona została inwestycja pn. *Przebudowa obiektu byłego gimnazjum na gminne przedszkole działka nr ewid. 378 w Pławie.* Wartość inwestycji wyniosła 6 542 686,80 zł oraz koszty dokumentacji i nadzoru inwestorskiego w kwocie 165 925,77 zł, co łącznie wyniosło 6 708 612,57 zł, w tym dofinansowanie z Programu Polski Ład w kwocie 4 195 030 zł i dotacja z rezerwy celowej budżetu państwa 886 640,78 zł i środki własne w kwocie 1 626 941,79 zł (24,25% wartości inwestycji).
2. Zakończona została realizacja zadania pn. *Uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi poprzez budowę Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych działka nr ewid. 2471 w Borowej.* Wartość robót realizowanych wynosi 1 494 999,99 zł, w tym dofinansowanie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład w kwocie 1 302 877 zł oraz udział gminy w kwocie 192 122,99 zł (12,85%).
3. Zadanie pn. *Budowa obiektów małej architektury w miejscu publicznym w zakresie wyposażenia placu zabaw na działce nr 1143 w miejscowości Borowa.* Całkowita wartość inwestycji to 72 812,84 zł. Kwota dofinansowania to 46 330 zł, tj. 63,63% co stanowi maksymalną możliwą kwotę pomocy.

Utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego

Od dnia 1 maja 2021 roku w Urzędzie Gminy Borowa funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny programu *Czyste Powietrze*. Program realizowany jest przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w porozumieniu z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Głównym założeniem programu jest poprawa jakości powietrza poprzez udzielanie osobom fizycznym dotacji do wymiany kotłów c.o. na ekologiczne kotły V klasy, montaż pomp ciepła, modernizację sieci centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, termomodernizację budynków czy wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.

Gmina Borowa podpisała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie porozumienie na mocy którego rozpoczął funkcjonowanie punkt konsultacyjno-informacyjny. W ramach działalności tego punktu mieszkańcy gminy mogą uzyskać niezbędne informacje odnośnie zasad udzielania dotacji, ich wysokości oraz

kryteriów, które należy spełnić aby dotację otrzymać. Do pobrania są również ulotki i inne materiały reklamowe dotyczące programu. Mieszkańcy mogą uzyskać również pomoc w wypełnieniu wniosku i przesłaniu go w formie papierowej i elektronicznej do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

W 2023 roku za pośrednictwem punktu konsultacyjno-informacyjnego zostało złożone 22 wnioski o uzyskanie dotacji na wymianę kotłów, montaż pomp ciepła czy termomodernizację budynków.

Inicjatywy na rzecz rozwoju i poprawy warunków do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w gminie

Według raportu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z dnia 31 grudnia 2023 roku, główne miejsce (siedzibę) wykonywania działalności gospodarczej na terenie gminy Borowa posiada 273 przedsiębiorców, w tym 5 przedsiębiorców prowadzi działalność gospodarczą wyłącznie w formie spółek cywilnych. Status aktywnego przedsiębiorcy posiada 220 osób, 47 ma zawieszoną działalność, a 2 oczekuje na rozpoczęcie działalności. Przedsiębiorcy według płci to 196 mężczyzn i 78 kobiet. Ponadto 16 przedsiębiorców posiada dodatkowe miejsca wykonywania działalności gospodarczej na terenie gminy. Wśród zarejestrowanych firm dominują 4 średnie przedsiębiorstwa, które zatrudniają największą liczbę pracowników, kilka firm to małe przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 10 pracowników. Największa grupa to firmy jednoosobowe. Przedsiębiorcy prowadzą działalność w różnych branżach. Biorąc pod uwagę przeważający rodzaj wykonywanej działalności gospodarczej przez 274 przedsiębiorców, sytuacja przedstawia się następująco:

- usługi budowlane - 72,
- działalność handlowa - 41,
- produkcja metalowa i usługi - 33,
- usługi transportowe - 30,
- mechanika pojazdowa - 13,
- działalność usługowa w rolnictwie - 5,
- usługi fryzjerskie i pozostałe zabiegi kosmetyczne - 14,
- pozostałe rodzaje działalności – 67

Sieć handlowa, funkcjonująca na obszarze gminy, obejmuje 24 sklepy wielobranżowe należące do sektora prywatnego. W każdej miejscowości jest co najmniej 1 sklep spożywczo-przemysłowy, poza miejscowościami Pławo, Surowa, Łysakówek i Gliny Wielkie. W chwili obecnej funkcjonują 2 placówki gastronomiczne w Borowej, 1 apteka w miejscowości Borowa oraz 2 stacje paliw w miejscowościach Borowa i Górki. Na terenie gminy sprzedaż napojów alkoholowych prowadzi 10 sklepów spożywczo-przemysłowych i 1 placówka gastronomiczna oraz jedna stacja paliw (w Górkach). W Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowanych jest 15 spółek w tym 2 spółki zrzeszające producentów rolnych, 7 spółek produkcyjnych, 1 firma transportowa, 5 firm handlowo-usługowych. Organizacja prawna tych firm to 3 firmy działające w formie spółki jawnej, 11 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i 1 firma działająca w formie spółki z o.o. spółki komandytowej. Wszystkie spółki mają siedzibę na terenie gminy Borowa.

V. POMOC SPOŁECZNA I RODZINA

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zgodnie z założeniami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, realizacja polityki społecznej w gminie ma na celu: zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Rolą gminy w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej jest zaspokajanie w środowisku lokalnym indywidualnych potrzeb jej mieszkańców tj. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Na szczeblu gminy pomoc społeczna kierowana jest wprost do osób najbardziej potrzebujących. Skupia się na doraźnym rozwiązywaniu konkretnych problemów.

Gminną jednostką organizacyjną, zajmującą się wykonywaniem zadań z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowej, który podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przyznawany rodzaj, forma i rozmiar pomocy jest odpowiedni do okoliczności uzasadniających jej udzielenie, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

Rozwój działań związanych z pomocą socjalną dla najuboższych

W 2023 r. pomocą społeczną objęto 286 osób w 125 rodzinach, z tego: ze świadczeń pieniężnych 124 osoby w 54 rodzinach, a ze świadczeń niepieniężnych 64 osoby w 18 rodzinach. Pracą socjalną, wyłącznie, objęto 156 osób w 68 rodzinach.

W ramach pomocy społecznej wydano 147 decyzji administracyjnych. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy wyniosła 64. Zawartych zostało 5 kontraktów socjalnych.

Z zakresu zadań zleconych jak i zadań własnych gminy zrealizowano świadczenia w takiej formie jak:

- finansowe: zasiłki stałe dla 9 osób na kwotę 50 297 zł oraz opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej, a niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu na kwotę 4 526,51 zł; zasiłki okresowe dla 6 rodzin na kwotę 14 834,12 zł; zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe dla 43 rodzin na kwotę 61 932 zł; zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, którymi objęto 3 rodziny na kwotę 9 000 zł;
- niefinansowe: specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 1 osoby w ilości 188 godzin na kwotę 9 024 zł, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby przyznano 1 osobie w ilości 6 godzin na kwotę 198 zł.

Ponadto, 5 osobom bezdomnym z terenu gminy Borowa udzielono schronienia w Schronisku dla bezdomnych mężczyzn w Dębicy (3 osoby) oraz w Schronisku dla bezdomnych mężczyzn w Mielcu (2 osoby). Wydatkowano na ten cel kwotę 37 828,60 zł.

Łączna kwota udzielonych świadczeń z pomocy społecznej wyniosła 205 525,88 zł.

Głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w 2023 r., analogicznie jak w ubiegłych latach, były: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, wielodzietność.

Programy wsparcia rodzin

W gminie Borowa w 2023 r., zrealizowano poniższe programy i formy wsparcia rodzin.

1. Karta Dużej Rodziny (KDR) - system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Kartę Dużej Rodziny w gminie, od początku funkcjonowania programu, wydano łącznie 372 rodzinom posiadającym troje i więcej dzieci, z tego w 2023 r. po Kartę zgłosiło się 79 rodzin.
2. Zasiłki rodzinne wraz dodatkami do zasiłku rodzinnego oraz świadczenia opiekuńcze i składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy – wypłacono 220 rodzinom na kwotę 1 938 175,88 zł.
3. Opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych, 10 osobom na kwotę 23 454,25 zł.
4. Świadczeniami z funduszu alimentacyjnego objęto 17 osób uprawnionych w 10 rodzinach na kwotę 70 648,05 zł.
5. Świadczenie rodzicielskie przyznano 9 osobom na kwotę 42 839,80 zł.
6. Zgodnie z Uchwałą nr III/15/2018 Rady Gminy Borowa z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego Gminy Borowa w zakresie dożywiania na lata 2019-2023 realizowano rządowy program *Posiłek w szkole i w domu*, którym objęto 81 osób na kwotę 70 000 zł.
7. Na podstawie Uchwały XXXIX/227/2022 Rady Gminy Borowa z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie uchwalenia *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Borowa na lata 2022-2024* realizowano zadania polegającego na pracy z rodziną, przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodziny wymagające wsparcia w procesie przezwyciężania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych mogą skorzystać z usług asystenta rodziny. W 2023 roku z asystentury rodzinnej skorzystała 1 rodzina niepełna z pięciorgiem dzieci. Koszt realizacji usługi w roku 2023 wyniósł 11 611,37 zł (zadania własne gminy).
8. Rządowy Program *Asystent Rodziny na rok 2023*, którego celem była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem*. W ramach Programu wydatkowano kwotę 1 617 zł.
9. Rodziny zastępcze - obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Gmina Borowa realizuje zadanie na podstawie postanowienia sądu poprzez zabezpieczenie 1 dziecka w formie umieszczenia w rodzinie zastępczej niezawodowej, na ten cel wydatkowano kwotę 1 939,98 zł.
10. Wydawanie zaświadczeń do Programu *Czyste Powietrze*. Osoba fizyczna, która zamierzała ubiegać się o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Program *Czyste powietrze*), mogła złożyć żądanie wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego

w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. W 2023 r. wydano 116 zaświadczeń.

Wspieranie rozwoju środowiskowych form wsparcia na rzecz dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych

1. Wspieranie rozwoju środowiskowych form wsparcia na rzecz dzieci obejmowało: realizację specjalistycznych usług opiekuńczych. Z tego rodzaju wsparcia skorzystała 1 osoba z zaburzeniami psychicznymi. Zakres przyznanych specjalistycznych usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, obejmował uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz usprawnienia zaburzonych funkcji organizmu poprzez współpracę ze specjalistami w zakresie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego, zmierzającego do wielostronnej aktywizacji. W 2023 r. zrealizowano 188 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych na kwotę 9 024 zł. Wydano 2 decyzje administracyjne w tym zakresie. W ramach rządowego programu *Posiłek w szkole i w domu* Moduł dla dzieci i młodzieży pomocą w formie dożywiania w szkole objęto 22 dzieci. Wydatki na ten cel wyniosły 16 455,55 zł.
2. Z uwagi na problemy z samodzielnym funkcjonowaniem w środowisku oraz konieczność zapewnienia całodobowych usług opiekuńczych osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym, 12 osobom zapewniono miejsca w domach pomocy społecznej odpowiedniego typu, tj.: dla osób w podeszłym wieku; osób przewlekle somatycznie chorych; osób przewlekle psychicznie chorych; dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej wyniosła 396 643,34 zł. W 2023 r. wydano 3 decyzje kierujące do odpowiedniego typu domu pomocy społecznej. Realizacja rządowego programu *Posiłek w szkole i w domu* – Moduł dla osób dorosłych. Ośrodek realizował powyższe zadanie na podstawie: Uchwały nr III/16/2018 Rady Gminy Borowa z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych przez gminę Borowa na pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem *Posiłek w szkole i w domu* na lata 2019-2023. oraz Uchwały nr LII/295/2023 Rady Gminy Borowa z dnia 31 stycznia 2023 r. o zmianie uchwały w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych przez gminę Borowa na pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem *Posiłek w szkole i w domu* na lata 2019-2023. Realizacja zadania odbywała się poprzez przyznanie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Głównymi powodami przyznania pomocy była niepełnosprawność i długotrwała choroba. Wsparciem objęto 81 osób, wydano 21 decyzji. Kwota udzielonej pomocy w tym zakresie wyniosła 52 114,45 zł.
3. Mieszkańcom w wieku senioralnym umożliwiono udział w realizowanym na terenie gminy Borowa projekcie w ramach Działania 8.3 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 pod nazwą *Dom Seniora Nazaret - kontynuacja* przy współudziale Podkarpackiej Fundacji Rozwoju Regionalnego. Funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy (DDP) opierało się na udzielaniu wsparcia 28 osobom z terenu gmin: Borowa, Czermin, Wadowice Górne. Uczestnicy projektu

korzystali z zajęć i warsztatów w dni robocze przez 8 godzin dziennie przy udziale profesjonalnej kadry, która zajmowała się uczestnikami poprzez: pomoc w codziennych czynnościach, rehabilitacji i innych zajęciach, pomagających w zachowaniu aktywności i sprawności umysłowej i fizycznej. Uczestnikom w DDP zapewniona została możliwość dowozu i odwiezienia, w tym samochodem dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dwa posiłki dziennie (śniadanie i obiad). Łącznie w 2023 r. pomocą objęto 28 osób starszych i niepełnosprawnych z terenu gminy Borowa.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie

Od 22 czerwca 2023 r. wraz z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zastąpiono w ustawowej nomenklaturze pojęcie *przemocy w rodzinie*, a w jego miejsce pojawiło się pojęcie *przemocy domowej*. Od tej daty obowiązywać zaczęły także nowe definicje ustawowe, tj. osoby doznającej przemocy domowej, osoby stosującej przemoc domową i świadka przemocy domowej. Zmiana powyższej ustawy spowodowała konieczność powołania nowych zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. *Uchwałą nr LVII/332/2023 Rady Gminy Borowa z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Borowej* wypełniono wymogi ustawowe, zgodnie z którymi do powołania nowych zespołów niezbędne było uprzednie podjęcie przez Radę Gminy uchwały określającej tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków zespołu. Na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz powyższej uchwały wójt gminy Borowa zawarł porozumienia z podmiotami, których przedstawiciele obligatoryjnie wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego (z wyłączeniem sądów), określające w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także wymogi dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup. Na potrzeby realizacji zadania uchwałą nr LXVI/377/2023 Rady Gminy Borowa z dnia 28 grudnia 2023 roku został przyjęty *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Borowa na lata 2023-2027*. Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej poprzez zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Powyższy program poprzedzony był diagnozą zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Borowa w 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny w Borowej, w skład którego wchodzi przedstawiciele: jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kurator sądowy w 2023 r. przeprowadził 11 posiedzeń. Na potrzeby realizacji procedury *Niebieskie karty* Zespół utworzył 11 grup diagnostyczno-pomocowych, które przeprowadziły 31 spotkań z osobami doznającymi przemocy domowej oraz z osobami stosującymi przemoc domową.

W 11 rodzinach monitorowana jest sytuacja rodziny przez pracownika socjalnego oraz dzielnicowego.

Od 30 listopada 2020 r. obowiązuje procedura szybkiego reagowania wobec sprawców przemocy domowej. Osoba doznająca przemocy domowej może żądać, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc do opuszczenia mieszkania.

Tabela 2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze *	osoby niepełnosprawne		osoby starsze *	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne **
9	3	1	2	0	0	0	6	4	2	0

* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

** Dzieci od 0 do 18 roku życia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W 2023 r. Ośrodek kontynuował realizację zadań z 2022 r. w formie wypłat dodatków dla gospodarstw domowych.

1. Dodatek węglowy - jednorazowe świadczenie w wysokości 3000 zł. Przysługiwał gospodarstwom domowym, w których głównym źródłem ogrzewania jest węgiel. Ubiegając się o dodatek należało spełnić kilka kryteriów: Najważniejszymi były: - główne źródło ogrzewania w gospodarstwie domowym to kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe zasilane węglem kamiennym (w tym ekogroszkiem, miałem, koksem, brykietem lub peletem) zawierającym co najmniej 85% węgla kamiennego.
2. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła, przysługiwał na mocy ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. poz. 1967). Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła wynosił:
 - 3 000 zł - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym albo innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego,
 - 2 000 zł - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy,
 - 1 000 zł - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym,
 - 500 zł - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG.
3. Dodatek elektryczny - było to jednorazowe świadczenie finansowe mające na celu wsparcie potrzeb grzewczych odbiorców w 2023 roku. Przysługiwał odbiorcy energii elektrycznej, którego główne źródło ogrzewania zasilane jest energią elektryczną (np. piec akumulacyjny, pompa ciepła). Ogólną zasadą przyznawania dodatku było: jeden adres zamieszkania, jeden dodatek elektryczny.
4. Refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych ogrzewanych gazem w 2023 r. (tzw. dodatek gazowy). Zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowej realizował zadanie w zakresie refundacji kwoty VAT wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych za okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. do odbiorcy paliw gazowych. Przez paliwo gazowe należało rozumieć gaz ziemny wysokometanowy lub zaazotowany, w tym skroplony gaz ziemny oraz propan-butan lub inne rodzaje gazu palnego, dostarczane za pomocą sieci gazowej, a także biogaz rolniczy,

niezależnie od ich przeznaczenia. Refundacja podatku VAT przysługiwała gospodarstwu domowemu, które spełniało odpowiednie warunki, w tym kryterium dochodowe, określone dla gospodarstwa jednoosobowego do wysokości nieprzekraczającej 2100 zł miesięcznie, a w gospodarstwie domowym wieloosobowym 1500 zł na osobę miesięcznie.

Naczelną zasadą przyznawania powyższych dodatków była konieczność zgłoszenia lub wpisania głównego źródła ogrzewania gospodarstwa domowego do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB) w ustawowych terminach.

Ogółem w 2023 r. wypłacono 9 dodatków dla gospodarstw domowych na kwotę 11 330,64 zł.

W 2023 r. na wszystkie zadania z pomocy społecznej: finansowe, pomoc rzeczową i usługi, zlecone do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Borowej, wydatkowano kwotę 3 320 213,87 zł.

Podsumowując istniejące zasoby pomocy społecznej w gminie, pod kątem rzeczywistych potrzeb i problemów społecznych, a jednocześnie biorąc pod uwagę możliwości finansowe gminy, należy stwierdzić, iż pozostają one na poziomie gwarantującym zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin wymagających pomocy i wsparcia.

VI. OŚWIATA

System oświaty

System oświatowy gminy Borowa w 2023 roku przedstawiał się następująco:

- do 31.08.2023 r. Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Borowej (oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa),
- od 1.09.2023 r. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borowej (Przedszkole w Pławie oraz Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza w Borowej)
- Społeczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Glinach Małych (oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa),
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Górkach (oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa),
- Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne *Wesoły Balonik*.

Finansowanie oświaty

W 2023 roku wydatki na oświatę w działach 801 i 854 zamknęły się w kwocie 17 279 508,88 zł. Wydatki oświatowe były finansowane w szczególności z:

- subwencji oświatowej - 6 169 964 zł,
- środków otrzymanych z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych *Przebudowa obiektu byłego Gimnazjum na gminne przedszkole działka nr ewid. 378 w Pławie* w kwocie 4 195 030 zł,
- dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadania pn. *Przebudowa obiektu byłego Gimnazjum na gminne przedszkole działka nr ewid. 378 w Pławie* w kwocie 886 640,78 zł,
- dotacji celowych (np. na zakup podręczników szkolnych, na sfinansowanie stypendiów o charakterze socjalnym, na realizację wychowania przedszkolnego) - 320 861,75 zł,
- środków z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu finansowania zwiększenia odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – 10 019 zł,
- środków z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu finansowania nagrody KEN – 94 216,50 zł,
- środków na nagrodę Podkarpackiego Kuratora Oświaty – 4 921,98 zł,
- środków z Funduszu Pomocy – 14 849,00 zł,
- wpłat rodziców (dożywianie, opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego) – 315 414,25 zł,
- wpływów z tytułu opłat pokrycia kosztów wychowania przedszkolnego za dzieci niebędące mieszkańcami gminy Borowa – 73 830,00 zł,
- innych środków finansowych gminy – 5 193 761,62 zł.

Szkoły prowadzone przez gminę

W 2023 roku gmina Borowa była organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Borowej, która od 1.09.2023 r. została włączona do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borowej. W skład struktury szkoły w poszczególnych latach szkolnych wchodziły:

Rok szkolny 2022/23:

- oddziały przedszkolne (dzieci 3 do 6 lat) - 139 dzieci,
- klasy 1-8 szkoły podstawowej - 250 uczniów,

Rok szkolny 2023/24:

- przedszkole (dzieci 3 do 6 lat) - 131 dzieci,
- klasy 1-8 szkoły podstawowej - 259 uczniów,

W roku szkolnym 2022/23 zajęcia odbywały się w budynku szkoły w Borowej oraz budynku starej szkoły w Borowej. Od 1.09.2023 r. zajęcia odbywają się w budynku szkoły w Borowej oraz w budynku przedszkola w Pławie.

Zatrudnienie

Rok szkolny 2022/23:

- nauczyciele - 42,95 etatu w tym:
 - nauczyciel początkujący – 10,75,
 - nauczyciel mianowany - 5,67,
 - nauczyciel dyplomowany - 26,50,
- administracja i obsługa - 18 etatów

Rok szkolny 2023/24:

- nauczyciele - 44,45 etatu w tym:
 - nauczyciel początkujący – 9,78
 - nauczyciel mianowany - 8,67
 - nauczyciel dyplomowany - 26
- administracja i obsługa - 19 etatów

Świetlica

W roku szkolnym 2022/23 do świetlicy szkolnej uczęszczało 75 dzieci, a w roku szkolnym 2023/24 uczęszcza 50 dzieci.

Dożywianie

Z posiłków wydawanych przez stołówkę szkolną w roku szkolnym 2022/23 korzystało 320 dzieci, a w roku szkolnym 2023/24 z posiłków wydanych przez stołówkę szkolną korzysta 170 dzieci, a z wyżywienia w przedszkolu korzysta 131 dzieci.

Pomoc materialna

W roku szkolnym 2022/23 stypendia szkolne o charakterze socjalnym otrzymało 34 uczniów na kwotę 55 200 zł. W roku szkolnym 2023/24 - 24 uczniów otrzymało stypendia szkolne na kwotę 20 038,40 zł, a zasiłek szkolny otrzymała 1 osoba na kwotę 620 zł.

Dowożenie uczniów

Uczniom i dzieciom gmina zapewniła bezpłatny dowóz do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borowej. W roku szkolnym 2022/23 dowożonych były 212 dzieci, a w roku szkolnym 2023/24 192. Koszt dowozu wynosił 165 706,73 zł.

Zapewniono również dowóz dla dzieci i uczniów niepełnosprawnych na podstawie umowy z firmą przewoźową oraz dokonano zwrotu kosztów dowozu rodzicom na podstawie zawartych umów. Całkowita kwota dowozu dzieci niepełnosprawnych to 72 568,90 zł.

Modernizacja otoczenia szkoły

- poprawa estetyki ogrodu szkolnego, prace pielęgnacyjne przy drzewach i krzewach, posadzenie krzewów ozdobnych, uzupełnienie kory,
- przebudowa byłego Gimnazjum w Pławie na gminne przedszkole: rozbudowa budynku o windę zewnętrzną, budowa altany ogrodowej, wykonanie nowego placu zabaw i ogrodu doświadczalnego,
- zagospodarowanie terenu przedszkola: nasadzenie drzew, wydzielenie łąki kwietnej, zamontowanie ławeczek, koszy na śmieci, stojaków na rowery,
- wykonanie monitoringu wizyjnego w przedszkolu,
- zakup wyposażenia dla konserwatora (wiertarka akumulatorowa, kosa, dmuchawa ogrodowa).

Prowadzenie systemowego przeglądu, modernizacji i rozwoju infrastruktury dydaktycznej oraz wyposażenia szkoły

- malowanie 8 klasopracowni i pokoju nauczycielskiego w szkole,
- czyszczenie i laminacja wykładziny podłogowej w 6 klasopracowniach,
- zakup wykładziny do świetlicy szkolnej,
- zakup krzeseł składanych do szkoły,
- zakup tablic magnetycznych i filcowych do klasopracowni oddziałów I-III,
- zakup tablic korkowych do szkoły,
- przebudowa byłego Gimnazjum w Pławie na gminne przedszkole: rozbudowa, przebudowa i aranżacja nowych sal. Zakup wyposażenia m.in. biurka, fotele do biurek, stoły i krzesła, meblościanki, klimatyzatory, osłony na kaloryfery, rolety rzymskie, dywany, materace, monitory wielofunkcyjne, drabinki, kotary, scena, ścianka wspinaczkowa, lustra, pufy, zestaw mebli szatniowych, stoliki i krzeselka dla dzieci,
- zakup 5 tablic obrotowych do przedszkola,
- kompleksowe wyposażenie 2 gabinetów specjalistycznych w przedszkolu (logopedycznego, pedagoga specjalnego),
- zakup wyposażenia kuchni w przedszkolu, m.in. piec konwekcyjno-parowy, lodówki, szafy i regały magazynowe, stół z basenem i stół przyścienny, napełniacz z wylewką, maszyna myjąca, okapy kuchenne, szafa mroźnicza, kuchnia gazowa 6-palnikowa, mięsiarka planetarna, wyciskarka, mikser ręczny, szatkownica, miski i przybory kuchenne,
- zakup wyposażenia kuchni w szkole, m.in. warniki do napojów, gofrownice, przybory kuchenne.

Cyfryzacja szkół i zwiększenie wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacji

- zakup programu do montowania filmów - Movavi Video Suite,
- zakup programów antywirusowych do komputerów w szkole i przedszkolu,
- przegląd i konfiguracja sprzętu komputerowego w pracowniach informatyki, usunięcie usterek, instalacja niezbędnego oprogramowania,
- okresowe konserwacje drukarek i kserokopiarek w szkole i przedszkolu,
- zakup notebooka wraz z oprogramowaniem dla administracji szkoły,
- przegląd i konfiguracja monitoringu w szkole,
- zakup niezbędnych licencji do sprzętu zakupionego w ramach programu *Laboratoria przyszłości*, systematyczne wykorzystanie na zajęciach szkolnych nowoczesnego wyposażenia – sprzęt audio-wideo, roboty, klocki konstrukcyjne, drukarka 3D, sprzęt mikroelektroniczny,
- zakup atramentowego urządzenia wielofunkcyjnego do przedszkola,
- zakup radiomagnetofonów do szkoły i przedszkola,
- zakup pianina cyfrowego do przedszkola,
- zakup monitorów wielofunkcyjnych do przedszkola,
- zakup ekranu, rzutnika i głośników do przedszkola.

Wzmocnienie bazy oświatowej poprzez kompleksowe doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz zaplecze sportowe

- zakup drobnego sprzętu do zajęć sportowych w przedszkolu oraz w szkole: m.in. piłki, szarfy, woreczki, obręcze, piłki oraz kije do unihokeja, ochraniacze i rękawice,
- kompleksowe wyposażenie 2 gabinetów specjalistycznych w przedszkolu,
- zakup pomocy dydaktycznych dla oddziałów przedszkolnych,
- zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych do zajęć rewalidacyjnych (w tym - słuchawek kostnych do terapii słuchowej), doposażenie sali sensorycznej w szkole i gabinetów specjalistycznych w przedszkolu,
- zakup pomocy dydaktycznych do muzyki w szkole i zajęć muzycznych w przedszkolu (piano, zestawy perkusyjne, drobne instrumenty muzyczne).

Tworzenie możliwości wyrównywania szans w dostępie do edukacji dla dzieci i młodzieży, w tym także niepełnosprawnych

- organizacja zajęć rewalidacyjnych dla dzieci i uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego,
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej,
- pomoc nauczycieli współorganizujących proces kształcenia specjalnego,
- stała współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w celu wspomagania rozwoju ucznia,
- doposażenie sali sensorycznej w szkole w nowoczesne pomoce dydaktyczne stymulujące uwagę słuchową, pamięć, myślenie, koordynację wzrokowo-ruchową, percepcję wzrokową, zabawę, pomoce do pracy z emocjami, rozwijające umiejętności społeczne, pomoce do relaksacji, do terapii mowy, usprawniające motorykę małą i dużą,
- kompleksowe wyposażenie 2 gabinetów specjalistycznych w przedszkolu,
- wzmocnienie współpracy rodziców ze szkołą i przedszkolem w zakresie planowania indywidualnego rozwoju ucznia (dziecka)
- realizacja różnorodnych programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy, niebezpieczeństwa Internetu, radzenie sobie w trudnych sytuacjach oraz programów o charakterze profilaktycznym i promujących zdrowie.

Poprawa jakości i zakresu oferty edukacyjnej w szkołach lokalnych

- organizacja zajęć w ramach kształcenia specjalnego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- pomoc logopedy, pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa, doradcy zawodowego, nauczycieli współorganizujących proces kształcenia specjalnego,
- bogata oferta zajęć pozalekcyjnych: językowych, matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, artystycznych, sportowych, religijnych, psychologiczno-pedagogicznych,
- zajęcia dodatkowe - sportowe, gimnastyka korekcyjna,
- metody i formy pracy dostosowane do możliwości edukacyjnych uczniów,
- podział na grupy na informatyce,
- dostęp do komputera i Internetu dla każdego ucznia w szkole,
- korzystanie z e-dziennika i platformy Teams,
- wyposażenie klasopracowni w tablice multimedialne, laptopy,
- doposażenie szkoły w pomoce do programowania w edukacji wczesnoszkolnej,
- zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych ze wszystkich przedmiotów,
- prowadzenie zajęć sportowych i rekreacyjnych w ramach akcji WF z AWF,
- poszerzanie współpracy z instytucjami kulturalnymi, naukowymi i społecznymi na rzecz pogłębiania procesu wychowawczego szkół i placówek
- poszerzanie działań wolontariackich

Dodatkowe zajęcia prowadzone w szkole w 2023 roku

Różnorodne zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania uczniów lub wyrównujące braki w nauczaniu, np.:

- informatyczne: *Nauka programowania przez zabawę, Uczeń w sieci, Ster na programowanie*;
- matematyczne: *Być jak Ignacy, Z matematyką za pan brat, Gry i zabawy logiczne, Gry i zabawy matematyczne, Koło origami, Gry planszowe, Zajęcia techniczne, Zajęcia przygotowujące do egzaminu ósmoklasisty z matematyki*;
- artystyczne: *Tworzę, więc jestem, Śpiewaj razem z nami, Kolorowy świat, Kolory tęczy, Mały artysta*, zajęcia wokalne-muzyczne, tańce ludowe i standardowe, zajęcia teatralne, zajęcia techniczne;
- przyrodnicze: *Ekologiczny świat, Zdrowe odżywianie to ważne zadanie, Żyj zdrowo, Poznajemy Europę*;
- religijne: *Spotkania z Biblią*;
- językowo - literackie: *Tea Time - czyli historia i kultura krajów anglojęzycznych, Gry i zabawy językowe, Bawmy się niemieckim, Magia filmu, Wędrówki literackie, W kręgu czytania, W świecie książek*;
- psychologiczno-pedagogiczne: *Mistrzowie planowania, czyli jak zrealizować pomysł, Gotuj się na zmiany, Jak odczytać emocje?, Spójrz inaczej na agresję*;
- sportowe: *SKS, Piłka nożna, W zdrowym ciele zdrowy duch, gimnastyka korekcyjna, tańce ludowe i standardowe*.

Poprawianie dostępności i jakości usług edukacyjnych na wszystkich poziomach nauczania w tym szczególnie edukacji przedszkolnej

- uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi włączeni do przedszkola i szkoły ogólnodostępnej,
- zatrudnienie nauczycieli współorganizujących proces kształcenia,
- zatrudnienie pedagoga specjalnego i psychologa,
- korzystanie z porad logopedy, pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa, oligofrenopedagoga, doradcy zawodowego,
- organizacja dodatkowych zajęć specjalistycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dzieci z doświadczeniem migracyjnym (zajęcia z zakresu terapii integracji sensorycznej, logopedii, psychologii, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne)
- organizacja zajęć z wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
- nowoczesnie wyposażone gabinety specjalistyczne w szkole i przedszkolu,
- doskonalenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, zdobywanie nowych kompetencji,
- możliwość korzystania przez uczniów z biblioteki szkolnej w czasie ferii i wakacji, zwiększenie księgozbioru bibliotecznego,
- świetlica szkolna dostępna codziennie od 6:30 do 7:30 i od 12:30 do 17:00,
- czas pracy przedszkola dostosowany do potrzeb rodziców: 6:00-17:00,
- możliwość skorzystania z zajęć tanecznych, rytmiki, zajęć gimnastyki korekcyjnej,
- organizacja wyjazdów na basen,
- pomoc stypendialna zwiększająca szanse edukacyjne młodych ludzi,
- nowoczesne boiska wielofunkcyjne przy szkole,
- plac zabaw i ogród doświadczalny przy przedszkolu,
- nowoczesnie wyposażona kuchnia w szkole i przedszkolu, posiłki przygotowywane na miejscu,
- dostępność architektoniczna w szkole i przedszkolu, zlikwidowanie barier architektonicznych (podjazdy, parkingi dla niepełnosprawnych, w przedszkolu winda, toalety dla niepełnosprawnych),
- strona internetowa i Facebook na bieżąco aktualizowane,
- wirtualna gazetka szkolna na 3 korytarzach szkolnych oraz elektroniczny wyświetlacz tekstu,
- popularyzowanie sukcesów dzieci i uczniów.

Rozszerzenie w szkołach i przedszkolach zakresu zajęć wyrównawczych

- organizacja zajęć wyrównawczych w szkole ze wszystkich zajęć obowiązkowych,
- zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych prowadzone przez specjalistów,
- zajęcia specjalistyczne: terapia logopedyczna, korekcyjno-kompensacyjne, rozwijające sferę społeczno-emocjonalną, dydaktyczno-wyrównawcze, związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, terapia pedagogiczna, porady i konsultacje - prowadzone przez terapeutów szkolnych.

Szkolnictwo niepubliczne

Na terenie gminy funkcjonowały również szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych oraz niepubliczne przedszkole terapeutyczne:

- Społeczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Glinach Małych, w skład której wchodzi szkoła podstawowa wraz z oddziałami przedszkolnymi,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Górkach, w skład której wchodzi również szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi,
- Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne *Wesoły Balonik*.

Szkoły niepubliczne oraz niepubliczne przedszkole na swoją statutową działalność otrzymywały z gminy dotacje:

- Społeczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Glinach Małych:
 - szkoła podstawowa 1 150 751 zł,
 - oddział przedszkolny 244 408 zł,
 - Nagroda Komisji Edukacji Narodowej 17 429,10 zł,
 - realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci 124 191 zł,
 - zakup podręczników i materiałów edukacyjnych 10 358,62 zł.
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Górkach:
 - szkoła podstawowa 762 896 zł,
 - oddział przedszkolny 158 579zł,
 - Nagroda Komisji Edukacji Narodowej 13 376,75 zł,
 - realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci 62 160 zł,
 - zakup podręczników i materiałów edukacyjnych 6 037,26 zł.
- Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne *Wesoły Balonik*:
 - realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci 523 143 zł,
 - Nagroda Komisji Edukacji Narodowej 4 001,53 zł.

Do niepublicznego przedszkola i szkół niepublicznych w poszczególnych latach szkolnych uczęszczało:

Rok szkolny 2022/23

- 8 dzieci do przedszkola,
- 51 dzieci do oddziałów przedszkolnych,
- 121 uczniów szkół podstawowych.

Rok szkolny 2023/24

- 8 dzieci do przedszkola,
- 51 dzieci do oddziałów przedszkolnych,
- 117 uczniów szkół podstawowych.

VII. PROMOCJA GMINY

Celem działań promocyjnych gminy Borowa w 2023 roku było przystępne i rzetelne przekazywanie społeczeństwu informacji nt. bieżących wydarzeń rozgrywających się na terenie gminy. Poprzez właściwą komunikację z mieszkańcami gminy oraz kierowanie do nich działań promocyjnych, dbano o dalsze kształtowanie wizerunku gminy jako miejsca atrakcyjnego, stale rozwijającego się oraz szanującego tradycję. Grupą docelową, do której kierowane są działania promocyjne od lat niezmiennie pozostają mieszkańcy gminy Borowa.

W komunikacji z mieszkańcami wykorzystywane są różnorodne kanały – media tradycyjne, takie jak lokalna prasa oraz nowe media – portale internetowe oraz media społecznościowe. Zadania promocyjne realizowane są z wykorzystaniem strony internetowej gminy, profilu gminy na portalu Facebook, współpracę z mediami lokalnymi, a także poprzez płatne formy reklamy i narzędzia public relations.

Zakres i tematyka działań promocyjnych prowadzonych przez gminę są zróżnicowane. Część akcji planowana jest z wyprzedzeniem, część realizowana jest spontanicznie, w odpowiedzi na okoliczności zewnętrzne. Najbardziej istotnym planowanym działaniem promocyjno-kulturalnym było zorganizowanie cyklu spotkań w ramach *Miesiąca Kultury Borowskiej*.

Do działań promocyjnych zaliczamy także coroczne opracowywanie *Biuletynu Informacyjnego Gminy Borowa*. Periodyk ten zawiera roczne podsumowanie działalności inwestycyjnych, społecznych i kulturalnych gminy.

Gmina prowadzi także działania o charakterze media relations, przesyłając informacje o najważniejszych wydarzeniach z terenu gminy do lokalnych mediów oraz przygotowując na życzenie materiały prasowe.

Najważniejsze kanały komunikacji gminy Borowa w 2023 roku:

- plakaty i banery na tablicach ogłoszeń,
- ogłoszenia w prasie lokalnej,
- Gminny Biuletyn Informacyjny,
- spotkania z mieszkańcami.

Kanały elektroniczne:

- Biuletyn Informacji Publicznej gminy: www.bip.borowa.pl i biuletyny jej jednostek,
- gminna strona internetowa: www.borowa.pl,
- profil gminy na portalu Facebook: facebook.com/GminaBorowa.

VIII. KULTURA

Na terenie gminy Borowa funkcjonują dwie instytucje kultury. Są to:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Borowej,
- Gminny Ośrodek Kultury w Borowej.

Gminny Ośrodek Kultury w Borowej

Informacje dotyczące funkcjonowania Gminnego Ośrodka Kultury w Borowej

Gminny Ośrodek Kultury w Borowej jest samorządową instytucją kultury. Finansowanie placówki odbywało się z otrzymanej z budżetu Gminy Borowa dotacji podmiotowej i realizowanych projektów. Borowski GOK swoją działalność prowadził w oparciu o przyjęty *Plan pracy i kalendarz imprez kulturalnych na rok 2023*.

Zatrudnienie

Gminny Ośrodek Kultury w Borowej ma siedzibę w Domu Strażaka i Kultury w Borowej, w których prowadzona jest działalność podstawowa. Kadra merytoryczna ośrodka to 3 pracowników etatowych i 14 pracowników na umowy – zlecenie, do prowadzenia zespołów i kół zainteresowań, umowa zlecenie dla sprzątaczkę, umowa zlecenie - archiwista oraz umowa zlecenie na prowadzenie strony BIP oraz prowadzenie archiwum, obsługa RODO, obsługa BHP i ppoż., obsługę finansowo-kadrową prowadzi CUW.

Działalność administracyjno-gospodarcza obejmuje działania mające na celu utrzymanie techniczne i funkcjonalne pomieszczeń użytych do prowadzenia działalności podstawowej oraz prowadzenie zaplecza materiałowo-technicznego, niezbędnego dla działalności merytorycznej.

Koszty działalności

Gminny Ośrodek Kultury w Borowej na działalność kulturalną w roku 2023 otrzymał dotację podmiotową w wysokości 430 000 zł oraz wygenerował dochody własne w kwocie 62 300 zł. Otrzymana dotacja podmiotowa i dochody własne zostały w pełni przeznaczone na realizację zadań statutowych.

Wydarzenia artystyczne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Borowej w 2023 roku

Działalność GOK to także przedsięwzięcia sprzyjające kultywowaniu tradycji i zwyczajów gminy oraz promowaniu wartości patriotycznych. Podejmowane formy pracy miały na celu popularyzację rodzimego folkloru, tańca i plastyki.

W 2023 r. zorganizowano następujące wydarzenia:

1. Konkursy współorganizowane przez GOK:

- XXV Gminny Przegląd Wieńca Dożynkowego,
- III Gminny Konkurs Kolęd, Pastoralek i Świątecznych Piosenek *Zaśpiewam Jezuskowi najpiękniej jak potrafię*,
- Gminny Konkurs Plastyczny *Choinka Bożonarodzeniowa*,
- Gminny Konkurs Plastyczny *Koguciki, Kury, Kurczęta... na święta*,
- XII Konkurs Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej *Kolorowe Nutki*,
- Eliminacje Gminne Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla dzieci i młodzieży *Zapobiegajmy pożarom*,
- Gminny Przegląd Teatrów Profilaktycznych Konkurs na Małą Formę Teatralną o Charakterze Profilaktycznym.

2. Imprezy i spotkania zorganizowane przez GOK:

- Kameralny Koncert Bożonarodzeniowy *Najpiękniejsze kolędy i pastoralki*,
- Koncert Zimowy w wykonaniu instrumentalistów,
- Gminny Dzień Seniora,
- Gminny Dzień Kobiet,
- Ferie z GOK Borowa,
- Koncert Taneczny *W poszukiwaniu wiosny*,
- Powiatowy Jarmark Wielkanocny pod honorowym patronatem Starosty Powiatu Mieleckiego,
- obchody Święta Uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- III Rodzinny Rajd Rowerowy – Borowa Rowerowa,
- wystawa prac plastycznych uczestników zajęć plastycznych w GOK-u,
- Koncert Letni w wykonaniu instrumentalistów połączony z zakończeniem roku artystycznego,
- koncert taneczny połączony z zakończeniem roku artystycznego,
- Gminna Gala *Najlepsi z Najlepszycy*,
- zajęcia wakacyjne z GOK Borowa,
- Miesiąc Kultury Borowskiej,
- Charytatywny Turniej Piłki Nożnej,
- finał Turnieju Piłkarskiego *O Puchar Wójta Gminy Borowa*,
- obchody 79 Rocznicy Bombardowania Borowej,
- Gminne Dożynki,
- Dożynki Powiatu Mieleckiego,
- wymiana Kulturalna z Gminą Kolackov,
- obchody 11 Listopada

Stałe formy pracy artystycznej

Wszystkie formy pracy artystycznej umożliwiają uczestnikom prezentację uzdolnień artystycznych, służą wymianie doświadczeń, kształtują wyobraźnię, poczucie piękna i estetyki oraz promują gminę Borowa w powiecie i w województwie, a także na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej.

W ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Borowej w 2023 roku zorganizowano następujące stałe formy pracy:

- dziecięcy zespół taneczny *Figielek* (4 grupy) – 70 osób
- nauka gry na instrumentach - 68 osób
- ognisko taneczne (2 grupa) – 40 osób
- zespół wokalny (3 grupy) - 26 osób
- zespoły instrumentalno-wokalne (3 grupy) - 22 osoby
- zajęcia plastyczno–techniczne - 70 osób
- Zespół Śpiewaczy *Znad Wisły* - 8 osób
- Kapela Ludowa *Borowiacy* – 7 osób
- zespół tańca *Hip – Hop* (1 grupa) - 8 osób
- ZUMBA i zajęcia fitness – 74 osoby
- Akrobatyka- 22 osoby
- Zespoły Tańca Nowoczesnego (*in*)*Famouse* i *Pif Paf* – 31 osób

Wszystkie formacje artystyczne działające przy borowskim GOK-u występują podczas koncertów i biorą udział w promowaniu naszej małej ojczyzny na konkursach o charakterze wojewódzkim czy ogólnopolskim.

Informacje o udziale w wydarzeniach artystycznych w ramach współpracy z innymi instytucjami spoza gminy Borowa

Praca Gminnego Ośrodka Kultury w Borowej to również prezentacja dorobku artystycznego swoich podopiecznych na zewnątrz instytucji. Stwarzanie możliwości do prezentacji swoich

uzdolnień artystycznych to udział w przeglądach i konkursach o charakterze powiatowym, wojewódzkim czy ogólnopolskim.

W roku 2023 uczestnicy zajęć w GOK Borowa prezentowali się na następujących imprezach:

- VIII Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastoralek w Kalwarii Paclawskiej,
- VIII Wojewódzki Konkurs Kolęd i Pastoralek Krasne 2023,
- XXXII Podkarpackiego Festiwalu Piosenki *Śpiewaj razem z nami* eliminacje powiatowe,
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny *Portret pani Wiosny*,
- XXXI Podkarpacki Festiwal Piosenki *Śpiewaj razem z nami*,
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny *Moje ulubione zwierzę*,
- XI Festiwal Tańca *Złoty Gryf*- udział zespołu *(in)Famouse*,
- I Międzygminny Festiwal Piosenki Miłosnej
- XVII Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży *Wielkanocne Tradycje*,
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny *Uwierz w jednorożca*,
- 27 konkurs piosenki *Wygraj Sukces*,
- Internetowy konkurs *Zaśpiewane wiosną*,
- Międzynarodowy Konkurs Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży *Morskie opowieści*,
- II Powiatowy Konkurs Piosenki *Na Ludowo-Zespołowo* im. Janusza Mejzy,
- XV Wojewódzki Przegląd Taneczny *Roztańczona Wiosna*,
- XI Wojewódzki Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej w Głogowie Małopolskim,
- III Wojewódzki Konkurs Wokalny *Śpiewajka 2023*,
- Podkarpacki Jarmark Ludowy *Roztańczony Chorzeliów*,
- XXII Wojewódzki Przegląd Pieśni Patriotyczno- Religijnej w Majdanie Królewskim,
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny *100 bajek Jana Brzechwy*,
- *LGD funduszami europejskimi malowane - jak fundusze europejskie zmieniają obszar PROWENT*,
- XVII Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży *Bożonarodzeniowe ozdoby*,
- XIII Międzynarodowy Konkurs Plastyczny *Przyroda w kolorach 2023*,
- XXIV Wojewódzki Przegląd Dziecięcej Twórczości Plastycznej *Chojnka jak ze snu* Krasne 2023.

Informacja dotycząca współpracy z organizacjami pozarządowymi

Należy podkreślić, że szereg podejmowanych działań opiera się na dobrej współpracy Ośrodka z biblioteką, placówkami oświatowymi, sołtysami, radami sołeckimi, jednostkami OSP, organizacjami pozarządowymi, klubami sportowymi, KGW i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy. Są to ważne ogniwa w koordynacji różnych przedsięwzięć w gminie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Borowej

Stan i struktura bibliotek publicznych na terenie gminy

W gminie Borowa funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Borowej z wypożyczalnią dla dorosłych i oddziałem dla dzieci oraz 3 filie biblioteczne:

- w Glinach Małych,
- w Górkach,
- w Sadkowej Górze,

Biblioteka jest gminną instytucją kultury wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury.

Zatrudnienie

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Borowej zatrudnionych jest 5 osób o łącznym wymiarze 3 etatów, stanowiących podstawowy filar działalności bibliotekarskiej. Obsługą finansowo-kadrową zajmuje się Centrum Usług Wspólnych.

Koszty działalności

Budżet biblioteki za rok 2023 obejmował kwotę 326 000 zł, w tym dotację podmiotową w wysokości 320 000 zł oraz dotację z MKiDN w kwocie 6 000 zł.

Zbiory biblioteczne, czytelnicy

Zbiory biblioteczne biblioteki i filii na koniec 2023 roku wynosiły 34 069 woluminów, w tym:

- literatura piękna dla dorosłych - 14 089 wol.
- literatura piękna dla dzieci i młodzieży - 12 962 wol.
- literatura popularno-naukowa - 7 018 wol.

W 2023 r. biblioteka odnotowała łącznie 1 009 czytelników oraz 18 140 wypożyczeń.

Biblioteka kontynuowała udział w Konsorcjum Podkarpackim, umożliwiając tym samym dostęp do alternatywnych książek w formie cyfrowej za pośrednictwem usługi Legimi.

Projekty, w których wzięła udział biblioteka

- *Analiza Funkcjonowania Bibliotek* projekt realizowany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
- *Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych* ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Koszt dotacji – 6 000 zł,
- Projekt *Mała Książka-wielki człowiek w bibliotece* skierowany do dzieci w wieku od 3 do 6 lat (roczniki 2017-2020). W ramach realizacji programu dzieci otrzymały darmową, bezzwrotną Wyprawkę Czytelniczą.

Konkursy

- Konkurs *Najaktywniejszy czytelnik roku 2023* w dwóch kategoriach wiekowych: dzieci i dorośli,
- Konkurs *Kobieca moc nie jedno ma imię*,
- Konkurs *Pokaż mi swoją biblioteczkę* na Facebooku biblioteki w ramach XX Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek,
- Konkurs *Trailer ekranizacji książkowej* w ramach XX Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek,
- Konkurs *Zabierz książkę na wakacje*,
- *Konkurs świąteczny*

Spotkania promujące czytelnictwo

- Spotkanie z przedszkolakami - zapoznanie dzieci z formą pop-up na przykładzie *Wilka i siedmiu koźlątek*
- Spotkanie biblioteczne z klasą 0 - inscenizacja wiersza *Na straganie*,
- Narodowe Czytanie *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej zorganizowane wspólnie z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Borowej,
- Spotkanie z przedszkolakami (grupa 3-latków) z okazji Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania w Przedszkolu w Pławie,
- Spotkanie autorskie z panią Mają Drozd, pisarką z Mielca (autorka powieści *Pomiędzy kłamstwami*, *Zwykła historia*),
- Zajęcia z klasą I w Społecznej Szkole Podstawowej w Glinach Małych - prezentacja książki pop-up *Wilk i siedem koźlątek*,
- Lekcja biblioteczna o emocjach – *O czym można rozmawiać tylko z królikami* w SSP Gliny Małe dla klasy V i VI,
- Spotkanie z panią Lidią Miś, autorką powieści biblijnych dla klas II i III w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Borowej,
- *Bibliotekarz – zawód glamour* - lekcje biblioteczne dla uczniów klasy VII a i b z Borowej oraz klasy VII i VIII w Glinach Małych.

Obsługa specjalnych grup użytkowników

Osobom chorym, seniorom i niepełnosprawnym książki wypożyczają domownicy, sąsiedzi oraz sami bibliotekarze. W bibliotece i w filiach jest ogółem 22 egzemplarze książek z dużą czcionką (Wydawnictwo SILVER), nie ma audiobooków, e-booków, nie ma również sprzętu i oprogramowania specjalistycznego dla tych grup. Możliwa jest również usługa książki na telefon.

IX. ZDROWIE

Na terenie gminy w 2023 r. funkcjonował Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. prof. Klemensa Skóry w Borowej. Zasadniczym celem działania podmiotu leczniczego jest zaspokajanie w sposób ciągły i trwały potrzeb obywateli w zakresie ochrony zdrowia w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych. W związku z tym w tej jednostce oprócz Podstawowej Opieki Zdrowotnej działają również Poradnie Specjalistyczne.

Oprócz Poradni Ginekologiczno-Położniczej (2017 r.) Poradni Kardiologicznej (2022 r.) w marcu 2023 roku została otwarta Poradnia Neurologiczna.

I tak działając w ramach świadczeń gwarantowanych do lekarza POZ zadeklarowanych jest 3 800 pacjentów.

Poniżej zostały przedstawione dane związane z liczbą udzielonych świadczeń zdrowotnych w 2023 roku.

Podstawowa Opieka Zdrowotna:

- liczba wizyt u lekarza POZ: 14 813
- liczba zlecanych badań RTG: 220
- liczba zlecanych badań USG: 105

Poradnia Ginekologiczno- Położnicza

- liczba wizyt u lekarza: 1 697
- liczba wykonanych badań cytologicznych: 530
- liczba wykonanych wizyt patronażowych (matka+ dziecko): 681
- liczba wykonanych wizyt w środowisku (kobiety ciężarne): 286

Poradnia Kardiologiczna

- liczba wizyt u lekarza: 1 971
- liczba wykonanych badań (Holter): 59
- liczba wykonanych badań (Echo serca): 663
- liczba wykonanych badań (próba wysiłkowa): 104
- liczba wykonanych badań (EKG): 1261

Poradnia Neurologiczna

- liczba wizyt u lekarza: 2 264
- liczba zlecanych badań (EMG): 41
- liczba zlecanych badań (RM): 656
- liczba zlecanych badań (EEG): 52
- liczba zlecanych badań (TK): 104
- liczba zlecanych badań (RTG): 45
- liczba zlecanych badań (USG DOPPLER): 68

Badania laboratoryjne zlecane przez lekarzy POZ oraz lekarzy specjalistów (specjalista kardiolog, ginekolog, neurolog):

- liczba ogólna zlecanych badań: 11 201, w tym:
 - badania laboratoryjne wykonane w jednostce: 9 981,
 - badania laboratoryjne wykonane u podwykonawców: 992.

Przychody zakładu w 2023 r. wyniosły 2 948 939,39 zł, w tym:

- umowa z NFZ – 2 772 888,43 zł,
- świadczenia zdrowotne – 96 051,50 zł,
- dotacje – 80 000 zł.

Zakład uzyskał dodatni wynik finansowy netto w kwocie 275 880,63 zł.

X. SPORT

Na terenie gminy Borowa funkcjonują następujące kluby sportowe:

- LKS *Wisłoka* Borowa – w 2023 roku drużyna juniorów rozgrywała mecze w ramach rozgrywek organizowanych przez Podkarpacki Związek Piłki Nożnej w Rzeszowie, a drużyna *Orlika* przez Podokrąg Dębica. Juniorzy rozegrali 30 meczy, plasując się na koniec rozgrywek w środku tabeli, zawodnicy *Orlika* wzięli udział w 10 turniejach.
- LKS *Wisła* Gliny Małe – drużyna zajęła 14 miejsce w rozgrywkach klasy A w sezonie 2022/23 oraz 4 miejsce po rundzie jesiennej w rozgrywkach sezonie 2023/24 o mistrzostwo B klasy.
- LKS *Błysk* Górki – drużyna uczestniczyła w rozgrywkach ligowych B klasy i zajęła w sezonie 2022/23 miejsce 8 oraz 10 miejsce po rundzie jesiennej w rozgrywkach sezonie 2023/24.

W 2023 roku zostały udzielone dotacje na realizację zadań z zakresu sprzyjania rozwojowi sportu w gminie Borowa. Dotacje z budżetu gminy otrzymały:

- LKS *Wisłoka* Borowa – 22 000 zł
- LKS *Wisła* Gliny Małe – 25 000 zł
- LKS *Błysk* Górki – 19 000 zł

Ponadto przyznano jednorazową nagrodę pieniężną w wysokości 2 500 zł za szczególne osiągnięcia sportowe dla zawodniczki ju jitsu i MMA Wiktorii Miąso.

XI. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Ważną rolę w życiu społeczno-kulturalnym na terenie gminy odgrywają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, są to:

- Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Borowskiej,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Mielcu,
- Stowarzyszenie Izba Pamięci Orłowa,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sadkowa Góra *Inicjatywa*,
- Stowarzyszenie *Sadkowiarki* z Sadkowej Góry,
- Góreckie Stowarzyszenie Kobiet *Victoria*,
- Góreckie Stowarzyszenie Lotnicze im. Jana Wnuka w Górkach,
- Góreckie Stowarzyszenie Oświatowo-Kulturalne *Pasjonat*,
- Stowarzyszenie *Powisłe* Gliny Małe,
- Kółko Rolnicze w Orłowie,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rolników Indywidualnych w Powiecie Mieleckim,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Borowej,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Glinach Małych,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Glinach Wielkich,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Górkach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Orłowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Sadkowej Górze,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich *Frezja* w Woli Pławskiej.

Głównym celem *Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2023 r.* było kształtowanie i wzmocnienie współpracy między gminą a organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy w zakresie definiowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy oraz zwiększania aktywności społeczności lokalnej. Cel ten został osiągnięty między innymi poprzez wspieranie rozwoju sektora lokalnych organizacji pozarządowych.

XII. STAN BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE GMINY

Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy w 2023 roku

Teren gminy Borowa obsługiwany jest przez 3 policjantów Rewiru Dzielnicowych w Borowej. Zadania policyjne realizowane są również przy współudziale sąsiadujących Rewirów oraz funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Mielcu tj.: policjantów Wydziału Kryminalnego oraz Wydziału Ruchu Drogowego.

W 2023 roku, na terenie gminy zaistniało ogólnie 36 wykrytych przestępstw (zarzuty usłyszało 30 sprawców), w tym:

- 2 kradzieże,
- 1 kradzież z włamaniem,
- 4 przestępstwa przeciwko rodzinie,
- 15 przestępstw narkotykowych (handel narkotykami – 13, posiadanie narkotyków – 2),
- 14 przestępstw gospodarczych, głównie oszustwa w internecie na szkodę mieszkańców gminy Borowa.

Przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu nie stwierdzono.

Na terenie gminy Borowa doszło do 16 zdarzeń drogowych, z czego 1 zdarzenie drogowe zakwalifikowano jako wypadek (1 osoba ranna) oraz 15 jako kolizja drogowa. Odnotowano również 35 wykroczeń.

Policjanci Rewiru Dzielnicowych w Borowej w 2023 roku nałożyli 12 mandatów karnych kredytowych za wykroczenia drogowe oraz porządkowe (z art. 43 ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz za wykroczenia drogowe z art. 92, 95, 97, 86 kodeksu wykroczeń).

Środki działania pozakarnego, polegające na pouczeniu, zastosowano w 23 przypadkach. Ponadto policjanci Rewiru Dzielnicowych w Borowej przeprowadzili 264 interwencje, w tym 23 domowe.

Wylegitymowano łącznie 882 osoby, przy czym nie ujawniono osób poszukiwanych.

W ramach obowiązków wykonywane były również zatrzymania osób w celu doprowadzenia (12 osób do Prokuratury Rejonowej w Mielcu, Sądów oraz Zakładów Opieki Zdrowotnej). Dzielnicy RD Borowa przeprowadzili 658 wywiadów i ustaleń dla KPP Mielec, prokuratury, sądu oraz innych uprawnionych instytucji. Ponadto przyjęli zawiadomienia lub przesłuchali 80 świadków w zakresie Kodeksu Karnego oraz 53 świadków w zakresie Kodeksu Wykroczeń.

Na stan bezpieczeństwa składały się również zgłoszenia za pośrednictwem Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, na którą naniesiono 34 zagrożenia, w tym:

- miejsce niebezpiecznej działalności - 3,
- nielegalna wycinka drzew - 3,
- nielegalne rajdy samochodowe - 1,
- niewłaściwa infrastruktura drogowa - 2,
- nielegalne wyścigi quadów - 2,
- spożywanie alkoholu w miejscu zabronionym - 1,
- zażywanie środków odurzających - 1,
- zła organizacja ruchu drogowego - 1,
- przekroczenia prędkości – 20.

Powyższe analizy są odzwierciedleniem stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Borowa. Reasumując, można stwierdzić, że podane dane są bardzo zbliżone do statystyk z ubiegłego roku i nie stwierdzono znaczącego wzrostu przestępczości, poza wzrostem handlu narkotykami.

Ratownictwo ogólne

Przez ratownictwo należy rozumieć obronę cywilną czyli wszelkie działania polegające na ochronie i pomocy mieszkańcom podczas klęsk żywiołowych (np. nawałnic, ulewnych deszczów, gradobii), ochronę przeciwpowodziową oraz przeciwpozarową czy też ratownictwo drogowe.

Największym zagrożeniem na terenie gminy jest możliwość wystąpienia powodzi oraz podtopień. Położenie topograficzne powoduje, że niebezpieczeństwo to może wystąpić na całym terenie gminy.

Występujące dwie duże rzeki oraz trzy potoki o łącznej długości ponad 38 km, obejmujące swoim zasięgiem wszystkie sołectwa w gminie powodują bardzo realne zagrożenie, co również przekłada się na to, iż bezpieczeństwo przeciwpowodziowe jest na pierwszym miejscu w systemie ochrony ludności.

Zestawienie rzek i potoków na terenie gminy Borowa:

- Wisła - 9 460 m,
- Wiśłoka - 9 500 m,
- Stary Breń - 8 570 m,
- Brnik - 7 420 m,
- Łukawiec - 3 450 m.

Działania ratownicze w gminie oparte są na działalności Ochotniczych Straży Pożarnych. Na terenie gminy działa 10 jednostek OSP, z tego dwie włączone do KSRG. Ogółem w strukturach OSP zrzeszonych jest ok. 400 osób. Przeszkolonych i mogących brać udział w akcji bojowej jest ponad 100 druhow (stan na 31 grudnia 2023).

W 2023 roku na utrzymanie zdolności bojowej wszystkich 10 jednostek, do których zalicza się ubezpieczenie strażaków-ratowników, pojazdów, budynków, a także szkolenia podnoszące umiejętności, jak również utrzymanie pojazdów i strażnic oraz zakup sprzętu wydano z budżetu gminy i dotacji zewnętrznych ponad 450 000 zł.

Gminny magazyn przeciwpowodziowy

Gmina posiada magazyn przeciwpowodziowy, w którym zabezpieczone są środki do natychmiastowego użycia w razie wystąpienia zagrożenia.

Jest on cały czas kontrolowany i możliwie uzupełniany w potrzebne materiały. Zlokalizowany jest w dwóch miejscach - część znajduje się w garażach należących do gminy w Borowej, a część w Górkach.

Tabela 3. Stan magazynu przeciwpowodziowego na dzień 31.12.2023 r.

Nazwa asortymentu	Ilość (sztuk)
Worki przeciwpowodziowe 50x80	29 000
Folia dwustronna	2 wałki
Łopata/szpadel	70
Szpadel drenarski	10
Grabie	10
Plandeka	20
Wodery	35
Siekiera	10
Płaszcz przeciwdeszczowy	38

Nazwa asortymentu	Ilość (sztuk)
Komplet przeciwdeszczowy (kurtka + spodnie)	10
Kalosze	51
Rękawice ochronno-robocze	180
Kamizelka odblaskowa	20
Latarka	13
Nóż ratowniczy	8
Agregat pompowy wysokowydajny SANECO	1
Workownica (dwustanowiskowa)	1
Wyposażenie Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	8

Źródło: opracowanie własne.

Gmina posiada także szereg podpisanych porozumień z dostawcami sprzętu, usług oraz artykułów niezbędnych do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej oraz ratunkowej. W przypadku zagrożenia zalania wodami powodziowymi terenu części lub całej gminy, podjęta może być decyzja o ewakuacji ludności na teren mniej zagrożony. Miejscami wyznaczonymi do ewakuacji są gminy ościennie, z którymi gmina ma zawarte porozumienia. W razie potrzeby zostaną także wyznaczone dodatkowe bezpieczne miejsca.

Dokładny plan ewakuacji ujęty jest w załączniku nr 5 do *Planu Zarządzania Kryzysowego Gminy Borowa* oraz w *Planie Operacyjnym Ochrony Przed Powodzią*.

Pozostałe zagrożenia w gminie

Wszystkie zagrożenia, które występowały i ewoluowały przez cały rok były również cały czas analizowane i każdorazowo były aktualizowane w zestawieniu oceny ryzyka.

Utrzymały się dwa główne zagrożenia z poprzedniego roku, jakim są:

- ASF - znacząca poprawa w porównaniu do roku 2022,
- sytuacja geopolityczna i konflikt zbrojny na wschodzie Ukrainy.

OCENA RYZYKA												
Lp.	ZAGROŻENIE	Skala					Skala					Wartość ryzyka
		1	2	3	4	5	A	B	C	D	E	
		PRAWDOPODOBIENSTWO					SKUTEK					
		bardzo rzadkie	rzadkie	możliwe	prawdopodobne	bardzo prawdopodobne	nieistotne	małe	średnie	duże	katastrofalne	
1.	Powódź					X					X	EKSTREMALNE!!!
2.	Pożar, wielkopowierzchniowy pożar lasu				X				X			ŚREDNIE
3.	Intensywne opady deszczu, gwałtowne burze, grad				X				X			ŚREDNIE
4.	Huragan/trąba powietrzna, silny wiatr			X					X			ŚREDNIE
5.	Intensywne opady śniegu, zawieje lub zamiecie, śnieżne, silny mróz, lawiny śnieżne				X				X			ŚREDNIE
6.	Susza/upał				X				X			ŚREDNIE
7.	Epidemia/pandemia, zdarzenie sanitarno-epidemiologiczne, masowe zatrucia				X					X		MAŁE
8.	Epizootia (choroba zakaźna zwierząt)				X					X		ŚREDNIE

OCENA RYZYKA												
Lp.	ZAGROŻENIE	Skala					Skala					Wartość ryzyka
		1	2	3	4	5	A	B	C	D	E	
		PRAWDOPODOBIENSTWO					SKUTEK					
		bardzo rzadkie	rzadkie	możliwe	prawdopodobne	bardzo prawdopodobne	nieistotne	małe	średnie	duże	katastrofalne	
9.	Epifitoza (choroba roślin)		X					X				MAŁE
10.	Skażenie chemiczne na lądzie/katastrofa ekologiczna		X					X				MAŁE
11.	Smog, skażenie powietrza					X				X		DUŻE
12.	Zdarzenie radiacyjne		X					X				MAŁE
13.	Zakłócenia w systemie elektroenergetycznym			X					X			ŚREDNIE
14.	Zakłócenia w systemie gazowym			X					X			MAŁE
15.	Zakłócenia w systemie wodnokanalizacyjnym			X					X			ŚREDNIE
16.	Zakłócenia w systemie paliwowym				X		X					ŚREDNIE
17.	Zakłócenia w systemie telekomunikacyjnym, cyberatak			X					X			ŚREDNIE
18.	Wypadek, katastrofa komunikacyjna w transporcie lądowym			X					X			MAŁE
19.	Katastrofa budowlana			X					X			MAŁE

OCENA RYZYKA												
Lp.	ZAGROŻENIE	Skala					Skala					Wartość ryzyka
		1	2	3	4	5	A	B	C	D	E	
		PRAWDOPODOBIENSTWO					SKUTEK					
		bardzo rzadkie	rzadkie	możliwe	prawdopodobne	bardzo prawdopodobne	nieistotne	małe	średnie	duże	katastrofalne	
20.	Protest społeczny, strajk, zakłócenia porządku publicznego		X				X					MAŁE
21.	Zagrożenia terrorystyczne, zamach terrorystyczny	X									X	MAŁE

XIII. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego dla żadnego jej obszaru. Gmina posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmujące cały jej obszar. Wydano 36 decyzji o warunkach zabudowy, w tym 16 dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, 2 decyzje dotyczące działalności usługowej oraz 18 innych, a także 7 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

XIV. GOSPODARKA ODPADAMI

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Borowa w roku 2023 objęte były nieruchomości zamieszkałe jak i nieruchomości niezamieszkałe, na których powstały odpady komunalne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami na terenie gminy prowadzana jest zbiórka następujących frakcji odpadów:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – w pojemnikach o poj. 120 l, 240 l, 1 100 l i 6 000 l,
- papier i tektura – w workach koloru niebieskiego,
- opakowania z tworzyw sztucznych i metali oraz opakowania wielomateriałowe – w workach koloru żółtego,
- szkło – w workach koloru zielonego,
- odpady ulegające biodegradacji – w workach koloru brązowego.

Od 1 stycznia 2020 r. opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi naliczana jest:

- od każdej osoby zamieszkującej daną nieruchomość (na nieruchomość zamieszkałą),
- od ilości i wielkości pojemników na zmieszane odpady komunalne oraz ilości worków na selektywne odpady (w przypadku nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady).

Od 1 sierpnia 2022 r. obowiązuje *uchwała nr XLV/258/2022 Rady Gminy Borowa z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie dokonania wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki tej opłaty, ustalenia stawki opłaty za pojemnik lub worek o określonej pojemności oraz zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi* (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 2022.2536). Zgodnie z tą uchwałą podstawowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi 24 zł za osobę. Mieszkańcom, którzy kompostują bioodpady w przydomowych kompostownikach przysługuje ulga w kwocie 5 zł od osoby.

W roku 2023 odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy Borowa odbywał się na podstawie umowy nr RGO.272.7.2022 z dnia 30.12.2022 r. zawartej z Konsorcjum Firm: FCC Tarnobrzeg Sp. z o.o. – Lider, NIP: 867-207-81-71, ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg, oraz FCC Podkarpacie Spółka z o.o. – Partner, NIP: 634-283-17-18, ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg (wcześniej działającą pod nazwą Czysła Energia Polska Spółka z o.o., ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze).

Zgodnie z art. 6d *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, przedsiębiorstwo zostało wyłonione w trybie przetargu, którym zostały objęte nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Tabela 4. Informacja o odpadach komunalnych zebranych w 2023 roku

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj	Masa w MG
1	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	28,0000
2	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	117,9080
3	15 01 07	Opakowania ze szkła	85,9600
4	16 01 03	Zużyte opony	14,3000
5	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	2,0200

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj	Masa w MG
6	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,1200
7	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 1 23 zawierające niebezpieczne składniki	1,5000
8	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,5800
9	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji liście, kwiaty, skoszona trawa, gałęzie drzew i krzewów, owoce i warzywa	27,0400
10	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	4,2200
11	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	695,0100
12	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	51,7400
		Razem	1 029,3980

Źródło: opracowanie własne.

Liczba mieszkańców gminy w 2023 r. zgodnie z danymi pochodzącymi z rejestru mieszkańców gminy, na dzień 31 grudnia 2023 r.: 5 353.

Liczba mieszkańców gminy w 2023 r. na podstawie danych pochodzących ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.: 4 510.

Liczba nieruchomości, z których odebrano odpady komunalne: 1 450.

Należności (saldo początkowe plus przypisy minus odpisy) to 1 292 968,06 zł. Należności pozostałe do zapłaty na dzień 31 grudnia 2023 r. to 91 814,78 zł. Dochody wykonane (wpływy minus zwroty) związane z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi w 2023 r. wyniosły 1 206 481,36 zł.

Koszty związane z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi w roku 2023 wyniosły: 1 246 752,00 zł.

Tabela 5. Koszty szczegółowe prowadzenia systemu gospodarki odpadami komunalnymi

Wyszczególnienie kosztów	Kwota	
Koszty wywozu odpadów komunalnych (odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych)	1 115 669,09 zł (łącznie)	
	721 420,38 zł (odbieranie i zagospodarowanie zmieszanych odpadów)	394 248,71 zł (odbieranie i zagospodarowanie selektywnych odpadów)
Koszty administracyjne (m.in.: wynagrodzenia osobowe, szkolenia pracowników, zakup pojemników na odpady komunalne, opłata komornicza, licencja na użytkowanie programu, usługi informatyczne, przeprowadzenie akcji edukacyjnych)	131 082,95 zł	
RAZEM	1 246 752 zł	

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie, złożonych przez podmioty zobowiązane, rocznych sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi za 2023 r. gmina osiągnęła następujące poziomy:

- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych – osiągnięty poziom 54,05% (wymagany poziom co najmniej 35% za rok 2023),
- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – osiągnięty poziom 18,99% (wymagany poziom nie więcej niż 30% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania),
- składowania odpadów komunalnych – osiągnięty poziom 21,94%,
- stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych odpadów komunalnych – 1,40%.

Edukacja ekologiczna to również bardzo ważna kwestia. W roku 2023 przeprowadzone zostały liczne akcje edukacyjne, mające na celu propagowanie ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. We wszystkich szkołach na terenie gminy Borowa pracownicy Urzędu Gminy przeprowadzali pogadanki na ten temat, odbyły się również liczne warsztaty. W trakcie imprez z cyklu *Miesiąc Kultury Borowskiej* przeprowadzone zostały konkursy z nagrodami. Powstała *Miododajna rabata kwiatowa* oraz zakupiono pojemniki na baterie do wszystkich szkół oraz kosze uliczne na segregowane odpady komunalne.

XV. OCHRONA ŚRODOWISKA

Ochrona środowiska należy do tych dziedzin życia społeczno-gospodarczego, które odgrywają istotną rolę w działaniach politycznych i gospodarczych zarówno w skali globalnej, jak też regionalnej i lokalnej. W systemie zadań administracji samorządowej możemy wyróżnić m.in. zadania polegające na podejmowaniu czynności mających bezpośredni wpływ na stan środowiska albo do inicjowania takich działań, w których organy samorządowe są ściśle włączone w ich realizację. Wspomniane zadania pomagają wyeliminować lub ograniczyć określone zagrożenia powodowane funkcjonowaniem społeczności lokalnych, takie jak:

- zanieczyszczanie powietrza,
- zanieczyszczenie wód,
- powstawanie odpadów komunalnych,
- niszczenie gleby, powierzchni ziemi i terenów zielonych.

W 2023 r. pracownicy Urzędu Gminy Borowa przeprowadzali kontrole nieruchomości pod kątem przestrzegania przez mieszkańców przepisów z zakresu ochrony środowiska, w szczególności w zakresie wywozu nieczystości ciekłych. Liczba kontroli w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. dotyczących:

- wywozu nieczystości ciekłych: 82 kontrole,
- przestrzegania zapisów *Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych* przyjętego uchwałą nr XXVII/463/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.: 30 kontroli.

W 2023 r. prowadzono ogółem 4 postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, z tego:

- 2 wnioski pozostawione bez rozpatrzenia, wskutek nieuzupełnienia braków formalnych wniosku,
- 1 postępowanie wszczęte w 2023 r. i zakończone wydaniem decyzji w 2024 r.
- 1 postępowanie zawieszone do czasu przedłożenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W 2023 r. wpłynęły 74 zgłoszenia złożone przez osoby fizyczne dotyczące zawiadomienia o zamiarze usunięcia drzew lub krzewów oraz 4 wnioski o wydanie decyzji zezwalających na wycinkę drzew. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

Gmina Borowa w 2023 r. występowała jeden raz do Starosty Powiatu Mieleckiego z wnioskiem o wycinkę drzew rosnących na terenie gminy. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie.

Jednym z elementów ochrony środowiska jest usuwanie azbestu z naszego otoczenia. Chorobotwórcze działanie azbestu było powodem przyjęcia *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Podstawowym celem tego programu jest oczyszczenie do roku 2032 terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, a ponadto sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko. Dzięki dofinansowaniom otrzymanym z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w roku 2023 z terenu gminy Borowa udało się usunąć i zutylizować łącznie 172,82 Mg azbestu z 65 nieruchomości.

XVI. GMINNY ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ

Działalność zakładu

Głównym przedmiotem działalności Zakładu jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę gospodarstw domowych i innych odbiorców usług oraz odbioru i oczyszczania ścieków, a także utrzymanie czystości i porządku na terenie gminy. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej eksploatuje ujęcie wody, na które składają się trzy studnie wgłębne, z których pobierana jest woda dla mieszkańców gminy Borowa. W 2023 r. pobrano z ujęć 255 040 m³ wody. Woda surowa z ujęcia podlega procesowi odżelaziania i odmanganiania w filtrach pospiesznych na stacji uzdatniania wody. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mielcu dokonał obszarowej oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi za 2023 r. na terenie gminy Borowa. Podstawę oceny stanowiły wymagania określone w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*. Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez wodociąg sieciowy zlokalizowany w miejscowości Borowa. Producentem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, dostarczanej na terenie gminy jest Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Borowej, który jest jednocześnie odpowiedzialny za jakość wody. Oprócz miejscowości w gminie Borowa wodociąg zaopatrywał w wodę miejscowości Ostrówek i częściowo Gawłuszowice, w gminie Gawłuszowice. Z wody pochodzącej z przedmiotowego wodociągu korzystało 5 273 konsumentów w gminie Borowa. Długość czynnej sieci wodociągowej nie uległa zmianie i wynosi 103,311 km. Do sieci podłączonych jest 1 455 budynków mieszkalnych oraz wszystkie budynki komunalne i przedsiębiorstwa. Procentowy udział mieszkańców korzystających z wodociągu wynosi 97,5%. W ramach remontów sieci wymieniono 3 zasuwę na sieci 90 mm. Wymieniono przyłącza wodociągowe i przyjęto do użytkowania 4 nowe przyłącza. W 2023 roku wydano warunki przyłączenia do sieci wodociągowej dla 12 nowo powstających obiektów oraz 25 zapewnień dla kolejnych inwestycji.

PSSE w Mielcu przeprowadziła w sierpniu 2021 roku kontrolę obiektów i urządzeń stacji uzdatniania wody w Borowej. Stwierdzono zacieki na ścianach budynku hali filtrów. Dlatego wydano decyzję określającą termin wykonania naprawy generalnej. W czerwcu 2023 roku został opracowany projekt na modernizację stacji. Działania te będą mieć wpływ na jakość oraz wyrównanie ciśnienia wody w sieci wodociągowej.

Ścieki z terenu gminy Borowa odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Sadkowej Górze. Maksymalna wydajność oczyszczalni wynosi 250 m³/d. Ścieki dopływają kolektorem sanitarnym oraz są dowożone wozem asenizacyjnym. W 2023 r. oczyszczalnia przyjęła 63 435 m³, ścieków w tym dowożonych z szamb 5 193 m³. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 25,80 km. Do sieci podłączonych jest 470 budynków mieszkalnych oraz budynki publiczne i przedsiębiorstwa z Borowej i części Sadkowej Góry. Z kanalizacji sanitarnej korzysta 30,1% mieszkańców gminy. Wyremontowano 4 pompy zatapialne oraz zakupiono 4 szt. nowych pomp. Przy bardzo wydatnej pracy monitoringu ilość awarii uległa zmniejszeniu. Reakcja na stany alarmowe w większości odbywa się bez udziału mieszkańców.

W dalszym ciągu istnieją problemy z wrzucaniem śmieci do kanalizacji sanitarnej. Jest to problem często występujący, który staramy się rozwiązać poprzez ciągłe informowanie mieszkańców o uciążliwości takiego postępowania.

W 2023 roku nie przeprowadzano remontu oczyszczalni a jedynie naprawy bieżące. System monitoringu 78 pompowni ścieków spełnia swoją rolę pozwalając na szybką reakcję usuwania usterek na pompowni. Pilną sprawą jest remont pompowni, które są w znacznym stopniu

zużyte, a dodatkowo będą obciążone przez zwiększony napływ ścieków z nowo budowanego kolektora w miejscowościach Pławo i Orłów.

Zakład wykonuje również inne prace zlecone przez gminę związane z działalnością i mieszczące się w ramach działań statutowych np. zimowe utrzymanie dróg, prace porządkowe, inne usługi dla gminy.

W zakładzie zatrudnionych jest 10 osób.

Koszty działalności

- przychód: 2 394 953,04 zł,
- koszty: 2 368 039,27 zł,
- zysk: 26 913,77 zł.

XVII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Główne kierunki działań strategicznych samorządów w Polsce w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zostały wyznaczone przez *Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, *Ustawę z dnia 29 lipca z 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii* oraz *Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025*. Kluczową rolę w zakresie polityki wobec alkoholu i narkomanii ustawodawca powierzył samorządom gminnym.

Aktem prawnym regulującym kwestie alkoholowe i w całości skoncentrowanym na wieloaspektowej problematyce alkoholowej jest *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, zaś problematykę narkomanii reguluje *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii*. Zgodnie z tym co stanowi ustawa: *prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu* należy do zadań własnych gminy. Dzięki tym ustawom gminy uzyskały kompetencje do podjęcia działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Szczegółowe działania zostały sformułowane i zawarte w *Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023*. Niniejszy Program uwzględnia zadania ustaw oraz potrzeby środowiska lokalnego, jak również jest kontynuacją bądź rozwinięciem działań prowadzonych przez *Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* na terenie gminy w latach poprzednich, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zwalczaniu narkomanii. Założenia Programów są zgodne z zapisami *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Borowa na lata 2016-2025*.

Zadania związane z realizacją w 2023 roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Rok 2023 był kolejnym rokiem realizacji Programu i kontynuacją działań zainicjowanych w latach poprzednich. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii* określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ustaw. Ich nadrzędnym celem było, jak co roku, tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do:

- zapobiegania powstawaniu nowych problemów,
- tworzenia możliwości skutecznego rozwiązywania już istniejących problemów spowodowanych piciem alkoholu i zmniejszenia ich rozmiarów,
- tworzenia warunków sprzyjających i motywujących powstrzymanie od spożywania alkoholu,
- promocji zdrowego stylu życia i rozbudzania wśród dzieci i młodzieży zainteresowań różnymi formami aktywności sportowej, artystycznej, naukowej jako alternatywy wobec uzależnień

Działania profilaktyczne wynikające z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023* realizowane były w miejscowościach przynależących do gminy. Dotyczyły przede wszystkim organizacji czasu wolnego mieszkańców gminy, w ramach którego zrealizowano szereg imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym (festyny, turnieje) i artystycznym.

W katalogu zadań znalazły się m.in.:

- zajęcia sportowo-rekreacyjne promujące zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży w Górkach,
- III Rodzinny Rajd Rowerowy pn. *Borowa-Rowerowa*,
- projekt aktywności sportowej *Zakręcenie dla sportu* (edycja wiosenna) i projektu pn. *Sportowa Borowa* (edycja jesienna) dla uczniów Szkoły Podstawowej w Borowej,
- program profilaktyczny *Akceptacja*
- imprezy okolicznościowe z okazji Dnia Kobiet, Dnia Matki, Dnia Dziecka,
- *Wakacje bez nudy* – projekt adresowany do dzieci i młodzieży,
- festyny rodzinne, imprezy promujące zdrowy tryb życia,
- wydarzenia kulturalne organizowane na pożegnanie lata, powitanie jesieni,
- Gminny Przegląd Teatrów Profilaktycznych – konkurs na Małą Formę Teatralną o charakterze profilaktycznym,
- konkurs plastyczny pn. *Zapobiegajmy pożarom*,
- pielęgnowanie lokalnych tradycji i zwyczajów (wicie wieńca dożynkowego, Mikołajki).

Są to tylko niektóre działania, których wsparcie finansowe miało na celu organizację czasu wolnego i propagowanie zasad wychowania w trzeźwości oraz promowanie zdrowego stylu życia i zachowań wolnych od uzależnień.

Kontynuujemy współpracę z Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu, który świadczy usługi m.in. z zakresu terapii uzależnienia od alkoholu, terapii uzależnienia od narkotyków, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, interwencji kryzysowej, edukacji społecznej. W roku 2023 z pomocy Ośrodka skorzystało 16 osób. Większość osób zgłaszających się do Ośrodka z gminy Borowa była kierowana do poradni lub oddziału dziennego i udzielano im świadczeń w ramach NFZ. W obozie terapeutycznym w formie wyjazdowej wzięły udział 2 osoby.

Gmina udziela osobie uzależnionej od alkoholu pomocy finansowej na pokrycie kosztów dojazdu od miejsca zamieszkania do Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu lub zakładu leczenia odwykowego, w celu podjęcia leczenia, na podstawie dokumentu potwierdzającego udział w sesjach terapeutycznych. W GSP ZOZ w Borowej działa *Punkt konsultacyjny*, w którym zatrudniony jest psycholog, który udziela bezpłatnych porad osobom szukającym pomocy w obszarze profilaktyki alkoholowej i innych uzależnień. *Punkt konsultacyjny* działa 1 godzinę tygodniowo. Z porad w punkcie w minionym roku skorzystało 30 osób (udzielono 48 porad).

Na terenie gminy istnieje 12 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z czego 11 stanowią sklepy i 1 punkt gastronomiczny. Napoje alkoholowe do 4,5% oraz piwo sprzedawane są w 12 punktach, napoje alkoholowe od 4,5% do 18% zawartości alkoholu sprzedawane są w 10 punktach, zaś napoje alkoholowe powyżej 18% sprzedawane są w 12 punktach. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła kontrolę w 7 punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W placówkach objętych kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działania profilaktyczne wynikające z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023* realizowane były z dużym zaangażowaniem sołectw, lokalnej społeczności, placówek oświatowych i organizacji działających na terenie gminy. Dotyczyły przede wszystkim organizacji czasu wolnego mieszkańców gminy, w ramach którego zrealizowano warsztaty, spotkania, imprezy o charakterze profilaktyczno-rekreacyjnym, sportowym i artystycznym.

Podsumowując, zadania Programu były realizowane z myślą o jak najlepszym wykorzystaniu środków i sposobów na profilaktykę oraz walkę z problemem uzależnień. Oferta programowa sprzyjała pełnej realizacji zaplanowanych przedsięwzięć i należy mieć nadzieję, że dotychczasowe działania przyniosły zamierzone rezultaty.

XVIII. REALIZACJA W 2023 ROKU PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO

Sołectwo, zakres zadania, przedsięwzięcia	Wykonanie wydatków (w zł)
Borowa	47 295,35
Demontaż starych drzwi frontowych, zakup i montaż nowych drzwi frontowych, wykonanie obróbek i odnowienie szpalet wokół nowo zamontowanych drzwi. Odnowienie powierzchni ścian i sufitów pomieszczeń poprzez wykonanie nowej powłoki malarskiej.	14 000,00
Zakup stołów do budynku Domu Ludowego w Borowej (Gizowa) jako uzupełnienie wyposażenia obiektu.	8 894,75
Remont instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z armaturą i urządzeniami (umywalki, sedesy itp.), odnowienie powierzchni ścian i sufitów, ułożenie płytek podłogowych i ściennych, montaż drzwi łazienkowych, remont instalacji elektrycznej z wymianą niezbędnych elementów instalacji, wyposażenie pomieszczeń w armaturę łazienkową.	22 000,00
Dodatkowe wykaszanie terenów zielonych wskazanych przez sołectwo dla poprawy wyglądu i estetyki wsi poprzez regularne i systematyczne wykaszanie.	2 400,60
Gliny Małe	38 185,67
Demontaż istniejącego pieca węglowego, wykonanie montażu nowego pieca na pelet w kotłowni budynku wiejsko -strażackiego wraz z wykonaniem robót budowlanych polegających na przebudowie i dostosowaniu instalacji c.o. do nowego pieca.	25 000,00
Demontaż istniejących bramek piłkarskich i montaż nowych bramek piłkarskich w liniach bramkowych zgodnie z wytycznymi obowiązujących w tym zakresie przepisów.	7 780,98
Zakup namiotu na stelażu o konstrukcji stalowej lub aluminiowej z możliwością szybkiego rozłożenia i złożenia jako uzupełnienie wyposażenia obiektu.	3 868,00
Dodatkowe wykaszanie terenów zielonych wskazanych przez sołectwo dla poprawy wyglądu i estetyki wsi poprzez regularne i systematyczne wykaszanie.	1 536,69
Gliny Wielkie	25 406,72
Modernizacja części drogi gminnej nr 103261R Gliny Wielkie (Most) – Wisła w miejscowości Gliny Wielkie poprzez wykonanie nawierzchni bitumicznej, prowadzącej do zabudowanych nieruchomości i do pól uprawnych, poprzez wykonanie nawierzchni asfaltowej w warstwie wyrównującej o grubości 4 cm i warstwie ścieralnej grubości 4 cm oraz wykonanie podbudowy wzmacniającej krawędzie drogi z kruszywa łamanego 0/31mm, grubość warstwy 25 cm z dodatkową warstwą bitumiczną gr. 5 cm, wykonanie poboczy z kruszywa szer. 0,5 m	25 406,72
Górki	34 193,82
Demontaż istniejących bramek piłkarskich i montaż nowych bramek piłkarskich w liniach bramkowych zgodnie z wytycznymi obowiązujących w tym zakresie przepisów.	7 780,98
Przebudowa części drogi dojazdowej nr działki 409/2 i 410 w Górkach, prowadzącej do zabudowanych nieruchomości i do pól uprawnych, poprzez wykonanie nawierzchni asfaltowej w warstwie wyrównującej o grubości 4 cm i warstwie ścieralnej grubości 4 cm oraz wyrównanie istniejącej podbudowy kruszywem łamanym 0/31mm, grubość warstwy 10 cm, wykonanie poboczy z kruszywa szer. 0,5 m	26 412,84
Łysakówek	23 937,01
Zakup namiotu na stelażu o konstrukcji stalowej lub aluminiowej z możliwością szybkiego rozłożenia i złożenia jako uzupełnienie wyposażenia obiektu.	6 358,01
Zakup kosi spalinowej na potrzeby wykaszanie terenów zielonych dla poprawy wyglądu i estetyki wsi poprzez regularne i systematyczne wykaszanie.	3 000,00
Kontynuacja budowy drewnianej altany na działce nr ewid. 254 w miejscowości Łysakówek wraz z wykonaniem utwardzonej posadzki i dojścia z kostki brukowej, wyposażenie obiektu w drewniane stoły i ławki.	14 579,00

Sołectwo, zakres zadania, przedsięwzięcia	Wykonanie wydatków (w zł)
Pławo	34 991,86
Dodatkowe wykaszanie terenów zielonych wskazanych przez sołectwo dla poprawy wyglądu i estetyki wsi poprzez regularne i systematyczne wykaszanie.	4 536,90
Modernizacja i doposażenie pomieszczeń w Domu Ludowego w Pławie poprzez : a) zakup i montaż rolet we wszystkich pomieszczeniach, b) zakup naczyń do kuchni, c) zakup sprzętu AGD (lodówki, kuchenki gazowej, samowara), d) malowanie ścian na górnym korytarzu.	30 454,96
Sadkowa Góra	46 971,95
Budowa boiska do piłki nożnej, polegająca na wytyczeniu boiska, wyrównaniu terenu, zasiewie trawy, montażu nowych bramek, namalowaniu linii na działce nr ewid. gr. 213/2 w Sadkowej Górze	23 485,97
Budowa boiska do piłki nożnej polegająca na wytyczeniu boiska, wyrównaniu terenu, zasiewie trawy, montażu nowych bramek, namalowaniu linii na działce nr ewid. gr. 875/1 w Sadkowej Górze	23 485,98
Orłów	20 647,90
Doposażenie i rozbudowa o nowe elementy zabawowe dla dzieci placu zabaw znajdującego się na części działki nr ewid. gr. 337/2 w Orłowie. Montaż wybranych elementów zabawowych.	20 647,90
Surowa	21 519,87
Modernizacja części drogi gminnej nr 103264 R Górki – Surowa w miejscowości Surowa w zakresie wykonania nawierzchni bitumicznej obejmująca warstwę wiążącą z BA gr. 4cm i warstwę ścieralną z BA gr. 4cm wraz z poboczami i zjazdami.	21 519,87
Wola Pławska	20 562,15
Odnowienie powierzchni ścian i sufitu pomieszczenia poprzez wykonanie nowej powłoki malarskiej. Wyposażenie pomieszczenia w półki regały do przechowywania i składowania.	4 000,00
Wykaszenie terenów zielonych na boisku sportowym dla poprawy wyglądu i estetyki poprzez regularne i systematyczne wykaszanie.	1 000,00
Remont części drogi nr działki 302 w Woli Pławskiej poprzez wykonanie umocnienia rowu korytkami betonowymi ułożonymi na ławie betonowej, umocnienia skarp rowu płytami ażurowymi, dopasowanie niwelety rowu do istniejących zjazdów, przepustów i skrzyżowań.	15 562,15
Razem fundusz sołecki	313 712,30

XIX. UCHWAŁY RADY GMINY PODJĘTE W 2023 ROKU

Numer	Data	Tytuł
LII/292/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/292/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku zmieniająca uchwałę nr XXXIII/224/2014 Rady Gminy Borowa z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie nadania Statutu Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej im. prof. Klemensa Skóry w Borowej
LII/293/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/293/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Borowa na rok 2023
LII/294/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/294/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie utworzenia Przedszkola w Pławie oraz nadania statutu
LII/295/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/295/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku o zmianie uchwały w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych przez Gminę Borowa na pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem <i>Posiłek w szkole i w domu</i> na lata 2019-2023
LII/296/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/296/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku o zmianie uchwały w sprawie przyjęcia programu osłonowego Gminy Borowa w zakresie dożywiania na lata 2019 – 2023
LII/297/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/297/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku o zmianie uchwały w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Borowa
LII/298/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/298/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia <i>Strategii Rozwoju Gminy Borowa na lata 2023-2030</i> oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji
LII/299/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/299/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LII/300/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/300/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Borowa na lata 2023-2035
LII/301/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/301/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie zatwierdzenia planów komisji stałych Rady Gminy Borowa na 2023 rok
LII/302/2023	31.01.2023	Uchwała nr LII/302/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej rady Gminy Borowa na 2023 rok

Numer	Data	Tytuł
LIII/303/2023	22.02.2023	Uchwała nr LIII/303/2023 z dnia 22 lutego 2023 roku w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobu jej rozliczania oraz sposobów kontroli w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków
LIII/304/2023	22.02.2023	Uchwała nr LIII/304/2023 z dnia 22 lutego 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LIV/305/2023	30.03.2023	Uchwała nr LVI/305/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobu jej rozliczania oraz sposobów kontroli w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków
LIV/306/2023	30.03.2023	Uchwała nr LIV/306/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Borowa w 2023 roku
LIV/307/2023	30.03.2023	Uchwała nr LIV/307/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Borowa
LIV/308/2023	30.03.2023	Uchwała nr LIV/308/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borowej
LIV/309/2023	30.03.2023	Uchwała nr LIV/309/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu w związku z realizacją zadania pn. <i>Przebudowa i modernizacja 316 dróg gminnych na terenie Gminy Borowa.</i>
LIV/310/2023	30.03.2023	Uchwała nr LIV/310/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu w związku z realizacją zadania pn. <i>Przebudowa obiektu byłego gimnazjum na gminne przedszkole działka nr ewid. 378 w Pławie</i>
LIV/311/2023	30.03.2023	Uchwała nr LIV/311/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LV/312/2023	27.04.2023	Uchwała nr LV/312/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego
LV/313/2023	27.04.2023	Uchwała nr LV/313/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego

Numer	Data	Tytuł
LV/314/2023	27.04.2023	Uchwała nr LV/314/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego
LV/315/2023	27.04.2023	Uchwała nr LV/315/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego
LV/316/2023	27.04.2023	Uchwała nr LV/316/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LVI/317/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/317/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej im. prof. Klemensa Skóry w Borowej za 2022 r.
LVI/318/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/318/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej im. prof. Klemensa Skóry w Borowej za rok 2022
LVI/319/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/319/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie nadania Statutu Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej im. prof. Klemensa Skóry w Borowej
LVI/320/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/320/2023 z dnia 30 maja 2023 roku zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia Przedszkola w Pławie oraz nadania statutu
LVI/321/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/321/2023 z dnia 30 maja 2023 roku zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borowej
LVI/322/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/322/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Ponadlokalnego <i>Dorzecze Wisłoki</i> na lata 2022-2030
LVI/323/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/323/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie przekazania wniosku do organu właściwego do jego rozpatrzenia
LVI/324/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/324/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie dotacji przedmiotowej dla Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Borowej
LVI/325/2023	30.05.2023	Uchwała nr LVI/325/2023 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LVII/326/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/326/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Borowa wotum zaufania
LVII/327/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/327/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu gminy Borowa za 2022 rok
LVII/328/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/328/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie udzielenia absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Borowa za 2022 rok

Numer	Data	Tytuł
LVII/329/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/329/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LVII/330/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/330/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie ustalenia Regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość i warunki wypłacania nagród ze specjalnego funduszu nagród w szkołach prowadzonych przez Gminę Borowa
LVII/331/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/331/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie w sprawie ustalenia kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej
LVII/332/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/332/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Borowej
LVII/333/2023	28.06.2023	Uchwała nr LVII/333/2023 z dnia 28 czerwca 28 roku w sprawie powołania zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników
LVIII/334/2023	20.07.2023	Uchwała nr LVIII/334/2023 z dnia 20 lipca 2023 w sprawie zmiany uchwały nr LIV/310/2023 z dnia 30 marca 2023 roku w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu w związku z realizacją zadania pn. <i>Przebudowa obiektu byłego gimnazjum na gminne przedszkole działka nr ewid. 378 w Pławie.</i>
LVIII/335/2023	20.07.2023	Uchwała nr LVIII/335/2023 z dnia 20 lipca 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LIX/336/2023	11.08.2023	Uchwała nr LIX/336/2023 z dnia 11 sierpnia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały NR LVIII/336/2023 z dnia 20 lipca 2023 roku Rady Gminy Borowa w sprawie zmiany uchwały budżetowej gminy Borowa na 2023 rok
LIX/337/2023	11.08.2023	Uchwała nr LIX/337/2023 z dnia 11 sierpnia 2023 roku zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego
LIX/338/2023	11.08.2023	Uchwała nr LIX/338/2023 z dnia 11 sierpnia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok

Numer	Data	Tytuł
LX/339/2023	29.08.2023	Uchwała nr LX/339/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie określenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć, przyznania zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom, którym powierzono stanowisko kierownicze w szkołach, przedszkolach i zespole szkół prowadzonych przez Gminę Borowa oraz określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych oraz nauczycieli przedszkoli pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze
LX/340/2023	29.08.2023	Uchwała nr LX/340/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie określenia zasad związanych z zapewnieniem bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu uczniów niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Borowa do przedszkoli, placówek i ośrodków, wobec których gmina nie ma ustawowego obowiązku bezpłatnego dowożenia
LX/341/2023	29.08.2023	Uchwała nr LX/341/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie udzielenia dotacji celowej z budżetu Gminy Borowa na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków z terenu Gminy Borowa w roku 2023
LX/342/2023	29.08.2023	Uchwała nr LX/342/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie przekazania wniosku do organu właściwego do jego rozpatrzenia.
LX/343/2023	29.08.2023	Uchwała nr LX/343/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie powołania komisji konkursowej dla przeprowadzenia konkursu na stanowisko Kierownika Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej im. Prof. Klemensa Skóry w Borowej.
LX/344/2023	29.08.2023	Uchwała nr LX/344/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LXI/345/2023	26.09.2023	Uchwała nr LXI/345/2023 z dnia 26 września 2023 roku w sprawie dotacji przedmiotowej dla Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Borowej
LXI/346/2023	26.09.2023	Uchwała nr LXI/346/2023 z dnia 26 września 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LXII/347/2023	30.10.2023	Uchwała nr LXII/347/2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie przyjęcia programu polityki zdrowotnej pn. <i>Program edukacji, profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy dla mieszkańców gminy Borowa na lata 2023-2025</i>
LXII/348/2023	30.10.2023	Uchwała nr LXII/348/2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie zaciągnięcia zobowiązania przekraczającego rok budżetowy 2023

Numer	Data	Tytuł
LXII/349/2023	30.10.2023	Uchwała nr LXII/349/2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej dla Województwa Podkarpackiego
LXII/350/2023	30.10.2023	Uchwała nr LXII/350/2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej dla Województwa Podkarpackiego
LXII/351/2023	30.10.2023	Uchwała nr LXII/351/2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej dla Województwa Podkarpackiego
LXII/352/2023	30.10.2023	Uchwała nr LXII/352/2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LXIII/353/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/353/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku o zmianie uchwały w sprawie udzielenia w 2023 roku dotacji celowej z budżetu Gminy Borowa na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków z terenu Gminy Borowa
LXIII/354/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/353/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie zaciągnięcia zobowiązania przekraczającego rok budżetowy 2023
LXIII/355/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/355/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LXIII/356/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/356/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Borowa na lata 2023-2035
LXIII/357/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/357/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie przyjęcia Programu Współpracy Gminy Borowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 r
LXIII/358/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/358/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości w Gminie Borowa na 2024 rok.
LXIII/359/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/359/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku zwolnień z podatku od nieruchomości na 2024 rok
LXIII/360/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/360/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie obniżenia ceny sprzedaży drewna przyjmowanej jako podstawa obliczenia podatku leśnego na obszarze Gminy Borowa w 2024 roku.
LXIII/361/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/361/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej jako podstawa obliczenia podatku rolnego na obszarze Gminy Borowa w 2024 roku oraz określenia trybu i szczególnych warunków zwolnień z podatku rolnego.

Numer	Data	Tytuł
LXIII/362/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/362/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie zwolnień z podatku rolnego na 2024 rok.
LXIII/363/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/363/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych na rok 2024.
LXIII/364/2023	30.11.2023	Uchwała nr LXIII/364/2023 z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie wyrażenia zgody na przyjęcie od Powiatu Mieleckiego zadania w zakresie zimowego utrzymania określonych dróg powiatowych na terenie Gminy Borowa w 2024 rok
LXIV/365/2023	13.12.2023	Uchwała nr LXIV/365/2023 z dnia 13 grudnia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LXV/366/2023	21.12.2023	Uchwała nr LXV/366/2023 z dnia 21 grudnia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Borowa na 2023 rok
LXVI/367/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/367/2023 z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia <i>Strategii Rozwoju Gminy Borowa na lata 2023-2030</i>
LXVI/368/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/368/2023 z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie zaciągnięcia zobowiązania przekraczającego rok budżetowy 2023
LXVI/369/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/369/2023 z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie ustalenia wykazu wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2023 r.
LXVI/370/2023	28.12.2023	Uchwała Budżetowa Gminy Borowa nr LXVI/370/2023 z dnia 28 grudnia 2023 roku
LXVI/371/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/371/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Borowa na lata 2024 – 2035
LXVI/372/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/372/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Mieleckiego
LXVI/373/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/373/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Mieleckiego
LXVI/374/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/374/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie dotacji przedmiotowej dla Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Borowej
LXVI/375/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/375/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego gminnego <i>Programu osłonowego w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży</i> na lata 2024 – 2028
LXVI/376/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/376/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy w ramach rządowego programu <i>Posiłek w szkole i w domu</i> na lata 2024-2028

Numer	Data	Tytuł
LXVI/377/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/377/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia <i>Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Borowa na lata 2023-2027</i>
LXVI/378/2023	28.12.2023	Uchwała nr LXVI/378/2024 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia <i>Planu Pracy Rady Gminy Borowa na 2024 rok</i>

Spis treści

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	2
Położenie i dane demograficzne	2
II. SYTUACJA FINANSOWA GMINY NA KONIEC 2023 R.....	4
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY BOROWA NA LATA 2015-2023	5
IV. INWESTYCJE W 2023 ROKU ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU GMINY BOROWA NA LATA 2015-2023.....	6
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej, a także wyrównywanie dysproporcji między siecią wodociągową a kanalizacyjną.....	6
Wykonanie niezbędnych zmian i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej .	6
Poprawa jakości istniejącego systemu dróg lokalnych.....	6
Uregulowanie stanu prawnego dróg na terenie gminy	7
Oczyszczenie, pogłębienie i utrzymywanie w niezbędnym stanie istniejących kanałów, cieków wodnych i zbiorników naturalnych	9
Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.....	9
Utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego.....	9
Inicjatywy na rzecz rozwoju i poprawy warunków do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w gminie	10
V. POMOC SPOŁECZNA I RODZINA.....	11
Rozwój działań związanych z pomocą socjalną dla najuboższych.....	11
Programy wsparcia rodzin	12
Wspieranie rozwoju środowiskowych form wsparcia na rzecz dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych	13
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie.....	14
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15
VI. OŚWIATA	17
System oświaty	17
Finansowanie oświaty.....	17
Szkoły prowadzone przez gminę.....	17
Zatrudnienie	18
Świetlica.....	18
Dożywianie	18
Pomoc materialna.....	18
Dowożenie uczniów	19
Modernizacja otoczenia szkoły.....	19
Prowadzenie systemowego przeglądu, modernizacji i rozwoju infrastruktury dydaktycznej oraz wyposażenia szkoły.....	19

Cyfryzacja szkół i zwiększenie wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacji	20
Wzmocnienie bazy oświatowej poprzez kompleksowe wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz zaplecze sportowe	20
Tworzenie możliwości wyrównywania szans w dostępie do edukacji dla dzieci i młodzieży, w tym także niepełnosprawnych	20
Poprawa jakości i zakresu oferty edukacyjnej w szkołach lokalnych	21
Dodatkowe zajęcia prowadzone w szkole w 2023 roku	21
Poprawianie dostępności i jakości usług edukacyjnych na wszystkich poziomach nauczania w tym szczególnie edukacji przedszkolnej	22
Rozszerzenie w szkołach i przedszkolach zakresu zajęć wyrównawczych	22
Szkolnictwo niepubliczne	22
VII. PROMOCJA GMINY	24
VIII. KULTURA	25
Gminny Ośrodek Kultury w Borowej	25
Informacje dotyczące funkcjonowania Gminnego Ośrodka Kultury w Borowej	25
Zatrudnienie	25
Koszty działalności	25
Wydarzenia artystyczne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Borowej w 2023 roku	25
Stałe formy pracy artystycznej	26
Informacje o udziale w wydarzeniach artystycznych w ramach współpracy z innymi instytucjami spoza gminy Borowa	26
Informacja dotycząca współpracy z organizacjami pozarządowymi	27
Gminna Biblioteka Publiczna w Borowej	28
Stan i struktura bibliotek publicznych na terenie gminy	28
Zatrudnienie	28
Koszty działalności	28
Zbiory biblioteczne, czytelnicy	28
Projekty, w których wzięła udział biblioteka	28
Konkursy	29
Spotkania promujące czytelnictwo	29
Obsługa specjalnych grup użytkowników	29
IX. ZDROWIE	30
X. SPORT	31
XI. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	32
XII. STAN BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE GMINY	33
Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy w 2023 roku	33
Ratownictwo ogólne	34

Gminny magazyn przeciwpowodziowy	34
Pozostałe zagrożenia w gminie	35
XIII. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	39
XIV. GOSPODARKA ODPADAMI	40
XV. OCHRONA ŚRODOWISKA	43
XVI. GMINNY ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ	44
Działalność zakładu	44
Koszty działalności	45
XVII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	46
Zadania związane z realizacją w 2023 roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	46
XVIII. REALIZACJA W 2023 ROKU PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO	48
XIX. UCHWAŁY RADY GMINY PODJĘTE W 2023 ROKU	50
Spis treści	58

Numery telefonów

SEKRETARIAT

**175810320
175810321
175815521
175815516**

REFERAT BUDŻETU I FINANSÓW

- **Podatki**
- **Księgowość**

**wewn. 21
lub 175815711
wewn. 26
lub 175815713
wewn. 18
lub 175815718**

REFERAT ROLNICTWA, OCHRONY ŚRODOWISKA, INWESTYCJI I GOSPODARKI KOMUNALNEJ

- **ochrona środowiska, gospodarka odpadami**
- **gospodarka nieruchomościami**

**wewn. 25
lub 175815719
wewn. 20
wewn. 14**

URZĄD STANU CYWILNEGO

wewn. 22

GMINNY ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ

**wewn. 23
lub 175810325**

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

- **pomoc społeczna, dodatki mieszkaniowe**
- **świadczenia rodzinne**

**wewn. 28
lub 175815709
wewn. 29
wewn. 27**

CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH

**wewn. 30
lub 175815710**

GMINNY SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ

175810520

APTEKA CODZIENNA

175815697

GABINET REHABILITACJI LECZNICZEJ

175815696

GMINNY OŚRODEK KULTURY

175815376

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

175815280

